

Economisch-Statistische Berichten

Prof. Dr J. Tinbergen
De grondstoffenv valuta
voor de Verenigde Naties

★

Mr K. P. van der Mandele
„Leven is strijd”

★

Prof. Dr J. A. de Haas
Care of the aged in the United States

★

Dr H. M. Noppen
België en de Oost-Westhandel

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

39e JAARGANG

No 1909

WOENSDAG 6 JANUARI 1954

KAS-ASSOCIATIE N.V.

SPUISTRAAT 172

AMSTERDAM

Giro's naar alle banken en
giro-instellingen

BETALEN • BEWAREN • BEHEREN

LE BON MARIAGE:
LE VIN ET LE FROMAGE

AMSTERDAM-C.
HERENGRAAT 338 - TELEFOON 31040

Frans brood, roomboter,
2 porties kaas, 1 glas wijn:
'n klasieke Lunch f 2.40

GEOPEND VAN 11 UUR TOT 1 UUR 'S NACHTS
ZONDAGS GESLOTEN - PROPRIETARIS SANDOR VADAS

EERSTE NEDERLANDSCHE

Verzekering-Mij. op het Leven en tegen invaliditeit N.V.

Aanpassing van ondernemingspensioen-
en spaarfondsen aan de
NIEUWE WETTELIJKE BEPALINGEN

Kantoor: Bellevuestraat 2, Dordrecht, Telefoon 01850-5345

Ook voor

BESCHIKBARE KRACHTEN

is een annonce in „Economisch-Statistische Berichten“
de aangewezen weg. Annonces, waarvan de tekst
's Maandags in ons bezit is, kunnen, plaatsruimte
voorbehouden, in het nummer van dezelfde
week worden opgenomen.

PENSIOEN- EN SPAARFONDSENWET

N.V. Pensioenverzekerings-Maatschappij

„METALLICUS“

Mathenesserlaan 285 - Telefoon 31503

Rotterdam-C

Opgericht 1919

Sluit en verzorgt de Collectieve pensioenverzekeringen
voor elke onderneming

R. MEES & ZONEN

A° 1720.

BANKIERS & ASSURANTIEMAKELAARS

ROTTERDAM

AMSTERDAM - 's-GRAVENHAGE

DELFT - SCHIEDAM - VLAARDINGEN

H. BRONS Jr

MAKELAAR IN ASSURANTIËN

TELEFOON 11 19 80
(3 LIJNEN)

BENDRACHTSWEG 11
ROTTERDAM

ECONOMISCH- STATISTISCHE BERICHTEN

Uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut

Adres voor Nederland: Pieter de Hoëhweg 120, Rotterdam-W.
Telefoon 38040. Giro 8408.

Bankiers: R. Mees en Zoonen, Rotterdam.

Redactie-adres voor België: Dr J. Geluck, Zwijnaardse
Steenweg 357, Gent.

Abonnementen: Pieter de Hoëhweg 120, Rotterdam-W.

Abonnementsprijs, franco per post, voor Nederland en de
Uniegebieden en Overzeese Rijksdelen (per zeepost) f 26,—,
overige landen f 28,— per jaar. Abonnementen kunnen
ingaan met elk nummer en slechts worden beëindigd per
ultimo van het kalenderjaar.

Losse nummers 75 cts.

Aangetekende stukken in Nederland aan het Bijkantoor
Westzeedijk, Rotterdam-W.

Advertenties. Alle correspondentie betreffende advertenties
te richten aan de Koninklijke Nederlandsche Boekdrukkerij
H. A. M. Roelants, Lange Haven 141, Schiedam (Telefoon
69300, toestel 1 of 3).

Advertentie-tarief f 0,30 per mm. Contract-tarieven op aan-
vraag. Rubrieken „Vacatures“ en „Beschikbare krachten“
f 0,60 per mm (dubbele kolom). De administratie behoudt
zich het recht voor om advertenties zonder opgave van
redenen te weigeren.

De grondstoffenvaluta voor de Verenigde Naties

In de afgelopen maanden heeft te New York in het gebouw van de Verenigde Naties een commissie vergaderd, onder voorzitterschap van Prof. Goudriaan, die een belangrijk onderwerp besproken heeft, nl. de mogelijkheid van stabilisatie van het grondstoffenprijsniveau. Daarmede is een onderwerp aan de orde gesteld, dat door de voorzitter dezer Commissie reeds in 1931 ten tijde van de grote depressie is gelanceerd, doch niet de belangstelling heeft gehad dat het verdiende. Het stemt tot voldoening dat zulks thans het geval is, d.w.z. dat met de behandeling van het onderwerp een aanvang is gemaakt. Aanleiding tot dit optreden van de organisatie der Verenigde Naties ligt in het alom bekende feit, dat een der belangrijkste vormen van economische instabiliteit, waarmee de wereld sinds lang kampt, de instabiliteit in de prijzen is. In het bijzonder sinds 1914, doch in zekere zin ook daarvoor reeds, is de wereld getuige geweest van fluctuaties in prijsniveau's, die vooral voor grondstoffen, agrarische en niet-agrarische, sterk plegen te zijn. Betrekkelijk kleine schommelingen in de vraag naar eindproducten, die tot matige schommelingen in het prijsniveau dezer producten leiden, zetten zich voort in de richting van halfbewerkte producten en grondstoffen in steeds versterkte mate, waardoor de schommelingen in deze laatste veelal zeer heftig zijn. Een aantal belangrijke groepen van de wereldbevolking lijdt in meer of minder sterke mate onder deze prijschommelingen. Zij zien hun inkomens, voor zover deze in geld worden ontvangen, soms met tientallen procenten per jaar stijgen en dalen. De regeringen van landen, die in hoofdzaak agrarisch van karakter zijn, zien hun budgetproblemen in nog veel sterkere mate aan schommelingen onderhevig en in tijden van dalende prijzen zijn zij vaak voor haast onoplosbare vraagstukken gesteld. De recente moeilijkheden in zo verschillende landen als Australië en Indonesië zijn er voorbeelden van.

Het is welhaast vanzelfsprekend dat velen zich in de afgelopen tientallen jaren reeds hebben afgevraagd wat de oorzaken van deze schommelingen zijn en of het niet

mogelijk is ze geheel of gedeeltelijk te vermijden. De economische wetenschap heeft aan deze kwestie heel wat aandacht besteed en men kan zeggen dat twee groepen van oorzaken de meest belangrijke zijn. Aan de ene kant is het de algemene conjunctuurbeweging, waarvan men bij benadering kan zeggen dat zij vooral van monetaire maatregelen afhankelijk geacht kan worden, aan de andere kant zijn het de schommelingen in de oogst-opbrengsten. Ofschoon men deze laatste in slechts zeer geringe mate in handen heeft, is het niettemin denkbaar, dat men door geëigende voorraadvoering en geëigend voorraadbeheer de gevolgen er van in sterke mate temperert. Deze gedachte is reeds zeer oud: geen boek over conjunctuurtheorie zal nalaten ons te herinneren aan het verhaal van Jozef. Ofschoon het mogelijk is, dat er tussen de twee groepen van oorzaken verband bestaat — de conjunctuurbeweging laat zich ten dele terugvoeren op oogstbewegingen — is het om praktische redenen verstandiger ze gescheiden te beschouwen, omdat de instrumenten van economische politiek tot op zekere hoogte gescheiden kunnen worden gehouden: het monetaire instrument en het beheer van voorraden.

Er bestaat omtrent de veroorzaking der prijschommelingen daarom wel een zekere eensgezindheid. Over de mogelijkheid ze te voorkomen of althans te temperen zijn reeds veel betogen gehouden. Enerzijds zijn er veel pleidooien ten gunste van een algemene conjunctuurpolitiek gevoerd, terwijl ook de stabilisatie der prijzen van afzonderlijke grondstoffen door velen is bepleit. Een aantal dezer voorstellen is bovendien reeds tot uitvoering gekomen. In de dertiger jaren heeft het niet ontbroken aan experimenten met conjunctuurpolitiek, terwijl thans bij vele regeringen een vastbeslotenheid bestaat deze in verbeterde vorm voort te zetten, indien zulks nodig zou zijn. Hetzelfde geldt ten aanzien van het in werking stellen van stabilisatieschema's voor afzonderlijke producten. In de dertiger jaren heeft men met een zekere mate van succes bijv. de prijzen van tin, rubber, thee en suiker beïnvloed door voorraadbeheer, terwijl

(vervolg op blz. 5)

INHOUD

	Blz.		Blz.
De grondstoffenvaluta voor de Verenigde Naties, door Prof. Dr J. Tinbergen	3	Boekbespreking:	
„Leven is strijd”, door Mr K. P. van der Mandele	6	Dr E. J. Offerhaus: Bedrijfspensioenfondsen, bespr. door Prof. Dr H. Thierry	17
Care of the aged in the United States, door Prof. Dr J. A. de Haas	9	Geld- en kapitaalmarkt, door Drs J. C. Brezet ..	17
België en de Oost-Westhandel, door Dr H. M. Noppen	12	Statistieken:	
Bedrijfseconomische notities:		Bankstaten	18
De optimumgrootte en snelheid van tankschepen, door J. A. P. van Wijck	14	Werkloosheid in Nederland.....	18
		Interim-indexcijfers van groothandelsprijzen in Nederland	18

COMMISSIE VAN REDACTIE: Ch. Glasz; H. W. Lambers; J. Tinbergen; F. de Vries; C. van den Berg (secretaris). Redacteur-Secretaris: A. de Wit. Assistent-redacteur: J. H. Zoon.

COMMISSIE VAN ADVIES VOOR BELGIË: F. Collin; J. E. Mertens; J. van Tichelen; R. Vandeputte; A. Vlerick.

DE ARTIKELEN VAN DEZE WEEK

Prof. Dr J. TINBERGEN, De grondstoffenvaluta voor de Verenigde Naties.

Op 10 December is een rapport van een Commissie van deskundigen onder auspiciën van de Verenigde Naties vrijgegeven betreffende de mogelijkheid van stabilisatie van het grondstoffenprijsniveau. De Commissie spreekt haar voorkeur uit voor het aanleggen van „buffer stocks” boven multilaterale contracten, zoals de tarweovereenkomst, ofschoon zij erkent dat ook deze laatste een zekere mate van stabiliteit kunnen brengen. Zij spreekt zich uit tegen restricties van de productie. Zij onderstreept het belang van algemene pogingen tot stabilisatie van het economisch leven en wijst op de belangrijke rol, die daarbij de conjunctuurpolitiek der afzonderlijke staten heeft te spelen. Indien de regeringen het maximum aan stabiliteit wensen dat verenigbaar is met de ontwikkeling en aanpassing van de productie, is het nodig dat de algemene structuur van de geldstelsels der voornaamste landen onder de loupe wordt genomen. Hierbij heeft de Commissie voornamelijk aandacht geschonken aan de grondstoffenvaluta. Over de merites van de grondstoffenvaluta kon de Commissie geen volledige overeenstemming bereiken, doch zij was eensgezind in haar opvatting, dat deze meer studie verlangt dan tot nu toe er aan is gewijd. De Commissie meent, dat door de ECOSOC een commissie tot stabilisatie van het handelsverkeer moet worden ingesteld, welke een adviserende taak zou moeten hebben.

Mr K. P. VAN DER MANDELE, „Leven is strijd”.

Dit artikel bevat een weergave van de Nieuwjaarsrede van de voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam. Hierin wordt o.a. ingegaan op de tegenstelling tussen Oost en West in verband met de ontmoeting te Berlijn, de taak van de Kamers van Koophandel en Fabrieken, de samenwerking tussen de Kamer van Rotterdam en die van Amsterdam en het contact dat is gelegd tussen de voorzitters van de Kamers der Noordzeehavens.

Prof. Dr J. A. DE HAAS, Care of the aged in the United States.

Tegenwoordig zijn ongeveer 62 mln personen verzekerd onder de Social Security Act van 1935. Geen pensioen kan worden getrokken als men door arbeid meer verdient dan \$ 75 per maand. Dit is volgens schrijver een ongewenste bepaling. De pensioenen zijn niet voldoende voor een behoorlijk onderhoud en met de stijgende levenskansen kan niet meer worden aangenomen dat een 65-jarige aan het eind is van zijn productieve periode. De bijdragen voor de pensioenuitkeringen worden betaald door werkgever en werknemer. Gedurende 1953 was de bijdrage vastgesteld op 1½ pCt van het jaarinkomen, op basis van de eerste \$ 3.600. In 1954 zullen de bijdragen worden verhoogd tot 2 pCt, in 1960 tot 2½ pCt, in 1965 tot 3 pCt, tot in 1970 het maximum is bereikt van 3¼ pCt. Veel vakverenigingen verlenen pensioen aan hun leden; een belangrijk voorbeeld hiervan is het Welfare Fund van de United Mine Workers Union. De meeste grote industriële ondernemingen hebben een pensioenverzekering aangegaan. Het nadeel hiervan is, dat deze ondernemingen vaak niet bereid zijn om personen boven 40 jaar in dienst te nemen. Aan-

vankelijk werden meestal geen bijdragen vereist van de zijde der werknemers. In de laatste jaren is er de tendentie aanwezig, dat de werknemers ook voor een gedeelte worden aangesproken. Sommige staten hebben ook oudedagvoorzieningen getroffen. Deze zijn bedoeld voor de gevallen, waarin geen aanspraak kan worden gemaakt op pensioen of op betalingen op grond van de Social Security Act.

Dr. H. M. NOPPEN, België en de Oost-Westhandel.

De embargopolitiek op de uitvoer van strategische producten is in hoofdzaak verantwoordelijk voor de inkrumping van de handel tussen België en het Oostelijk Blok. Deze embargopolitiek had als pendant de autarkische politiek van het Oosten, die vooral ernstige gevolgen had voor de handel tussen België en Tsjechoslowakije. In de laatste maanden hebben de landen van het Oostelijk Blok gebroken met de autarkische politiek. Zij dringen er bij de Westerse regeringen op aan om nieuwe handelsovereenkomsten af te sluiten. Deze zouden de handel tussen Oost en West aanzienlijk uitbreiden. Rusland wil in België aanzienlijke hoeveelheden petroleum en katoen afzetten. Het mist voor deze producten vaste afnemers. Ook doet zich de moeilijkheid voor, dat Rusland en de Donaulanden weer broodgranen aanbieden, terwijl deze producten in overvloed op de wereldmarkt worden aangeboden. Hetzelfde geldt voor de uitvoer van Poolse kolen. Schrijver is van mening, dat de opbloei van de Oost-Westhandel nog niet in het verschiet ligt.

— SOMMAIRE —

Prof. Dr J. TINBERGEN, La stabilisation des prix des matières premières.

L'auteur traite le rapport de la commission des experts qui travaillait sous les auspices des Nations Unies, et qui s'occupe de la possibilité de la stabilisation des prix des matières premières.

Mr K. P. VAN DER MANDELE, „La vie dans le combat”.

Cet article comprend un compte-rendu du discours de Nouvel An du Président de la Chambre de Commerce et Fabrieken de Rotterdam.

Prof. Dr J. A. DE HAAS, Care of the aged in the United States.

L'auteur traite des mesures préventives présentées par les travailleurs aux Etats-Unis.

Dr H. M. NOPPEN, La Belgique et le commerce avec les pays du bloc de l'Est.

Les pays de l'Est essayent de conclure des accords commerciaux avec les pays de l'Ouest. Ces accords élargiraient dans de grandes proportions le commerce entre les pays des deux blocs. Une expansion du commerce se heurte à de grandes difficultés. L'auteur pense que la prospérité du commerce entre l'Est et l'Ouest n'est pas encore en vue.

(vervolg van blz. 3)

de thans vigerende tarwe-overeenkomst ook aspecten van prijsstabilisatie biedt. Terwijl dus niemand ontkent dat bij elke concrete poging tot stabilisatie tal van puzzles zijn op te lossen, is er toch een toenemend besef, dat men de prijsschommelingen niet meer als gegeven behoeft te aanvaarden.

Het is in het licht van deze bekende feiten, dat de bijeenroeping gezien moet worden van de hierboven genoemde nieuwe Commissie van deskundigen onder auspiciën van de Verenigde Naties, die als opdracht kreeg ¹⁾ te rapporteren over maatregelen van belang voor de stabiliteit van zowel de prijzen van afzonderlijke grondstoffen als van groepen van zodanige prijzen, waarbij in het bijzonder gedacht werd aan maatregelen van internationaal karakter.

De leden dezer Commissie waren, behalve de voorzitter, de heren Carter (Verenigd Koninkrijk), Knorr (Verenigde Staten), Olano (Argentinië), Singer (Verenigde Staten) en Sumitro (Indonesië).

Ongetwijfeld mede in verband met wat hij op dit gebied reeds gepubliceerd heeft, werd onze oud-collega Goudriaan tot voorzitter van de Commissie gekozen. De Commissie heeft gedurende 8 weken te New York dagelijks vergaderd en haar rapport is te 10 December vrijgegeven. De algemene indeling is deze, dat nadat de opdracht en de feitelijke achtergrond daarvan beschreven zijn, een uiteenzetting wordt gegeven van de voornaamste problemen, die het onderwerp vormen van de opdracht. Vervolgens worden vroegere voorstellen besproken, waarna internationale stabilisatieschema's de revue passeren. De belangrijkste hoofdstukken volgen hierop en houden zich o.a. bezig met de voorstellen betreffende de grondstoffenvaluta. In een slothoofdstuk worden de voornaamste conclusies en aanbevelingen gegeven.

De Commissie spreekt in deze conclusies haar voorkeur uit voor het aanleggen van „buffer stocks” boven multilaterale contracten, zoals de tarwe-overeenkomst, ofschoon zij erkent dat ook deze laatste een zekere mate van stabiliteit kunnen brengen. Zij spreekt zich uit tegen restricties van de productie. Ondanks het feit dat enige stabilisatieschema's in voorbereiding zijn, verwacht zij niet dat er een voldoende aantal van zodanige schema's binnen afzienbare tijd zal worden opgesteld. Zij onderstreept het belang van algemene pogingen tot stabilisatie van het economisch leven en wijst op de belangrijke rol, die daarbij de conjunctuurpolitiek der afzonderlijke staten heeft te spelen. Zij wijst er ook op dat het hierbij in beginsel gaat om een samenstel van uiteenlopende maatregelen. Daarbij raadt zij dan echter vooral aan, dat indien de regeringen werkelijk het maximum aan stabiliteit wensen dat verenigbaar is met de ontwikkeling en aanpassing van de productie, het nodig is dat de algemene structuur van de geldstelsels der voornaamste landen onder de loupe wordt genomen. Het zou de Commissie te ver gevoerd hebben aandacht te schenken aan alle vormen van monetaire hervorming, en het ligt voor de hand dat zij daarbij dan haar aandacht voornamelijk heeft geschonken aan de grondstoffenvaluta. Over de merites van de grondstoffenvaluta kon de Commissie geen volledige overeenstemming bereiken, doch zij was eensgezind in haar opvatting, dat deze meer studie verlangt dan tot nu toe er aan is gewijd.

Daarnaast acht de Commissie het echter gewenst, dat onmiddellijk een aanvang wordt gemaakt met de voor-

bereiding van praktische maatregelen. De bestaande organen van de Verenigde Naties bieden onvoldoende gelegenheid tot een doeltreffende internationale procedure in geval van ernstige verstoring van de stabiliteit der prijzen. Er moet daarom, naar de mening van de rapporterende Commissie, door de ECOSOC een commissie tot stabilisering van het handelsverkeer (Trade Stabilization Commission) worden ingesteld. Deze zou een adviserende taak moeten hebben en zou hebben te rapporteren aan de ECOSOC over algemene voorstellen tot stabilisatie, hetzij op initiatief van de ECOSOC of de commissie zelve. Daarnaast zou zij tot taak hebben over haar activiteiten te rapporteren en in geval van bedreiging van de stabiliteit der wereldmarkten op korte termijn aanbevelingen aan de ECOSOC op te stellen voor geëigende intergouvernementele maatregelen. In verband met de invloed, die de beraadslagingen van een zodanige stabilisatiecommissie op de goederenmarkten zouden kunnen hebben, zouden haar zittingen in het algemeen niet openbaar kunnen zijn.

Ten aanzien van de verdere bestudering van het voorstel der grondstoffenvaluta onderscheidt de Commissie twee soorten van vraagstukken. Er is een aantal technische vraagstukken dat om oplossing vraagt en bij mogelijke realisatie van de gedachte vanzelf aan de orde zou komen en er is een aantal vraagstukken van meer algemeen economische aard. Onder de technische vragen noemt het rapport de volgende: moeten de geldcreatie en -vernietiging volslagen automatisch geschieden bij het inleveren resp. afgeven van goedereneigendomsbewijzen, of moet slechts gesproken worden van de mogelijkheid tot geldcreatie en geldvernietiging? Hoeveel goederen zullen moeten worden opgenomen? Kan men eventueel verschillende pakketten samenstellen, waarvan het ene onafhankelijk van het andere wordt gestabiliseerd? Moet een internationaal orgaan met deze taak belast worden of moeten er enkele nationale organen in de grotere landen worden gecreëerd? Welke hoeveelheden moeten in het pakket worden opgenomen van elk goed? Hoe vaak moet men de samenstelling veranderen? Welke prijsmarges moeten bij de politiek van inkoop en verkoop worden getolereerd?

Op sommige van deze vragen geeft het rapport zelf voorlopige antwoorden in overweging, die ons in het algemeen de juiste antwoorden lijken.

De Commissie is tot de slotsom gekomen dat nadere bestudering van de voorstellen alleszins aanbeveling verdient, en hierbij denkt zij wel in het bijzonder aan de meer algemene economische vraagstukken, waarvan zij aanbeveelt dat zij bij voorkeur op verschillende plaatsen en in verschillende instellingen tegelijkertijd plaats zullen vinden, zoals internationale organen, centrale banken en universiteiten, een gedachte waarmee wij ons van harte kunnen verenigen.

Als voorbeelden van de vraagstukken, waarom het hierbij gaat, worden nog de volgende genoemd: is het inderdaad gewenst te streven naar een gestabiliseerd prijsniveau of dient men aan een geleidelijk stijgend prijsniveau de voorkeur te geven? Welke algemene economische voorwaarden moeten zijn vervuld opdat het stelsel kan werken? Moet daaronder een algemene convertibiliteit worden begrepen? Is er geen gevaar dat, indien men de volledige autonomie der centrale banken zou handhaven, sommige hunner hun invloed zouden gebruiken om de politiek van de grondstoffenvaluta te doorkruisen? Bestaat er geen gevaar dat de moeilijkheden van het bimetalisme zich zullen herhalen, indien

¹⁾ De hiervolgende weergave van de opdracht is sterk verkort; in het gebruikelijke onleesbare jargon van de Verenigde Naties beslaat zij een volle bladzijde.

naast goud een of meer grondstoffenpakketten als dekking van het geldwezen worden aanvaard? Zullen de prijsverschillen, die door het ingrijpen van de monetaire autoriteiten kunnen worden verkregen, voldoende zijn om de richting van de productie op de gewenste wijze te beïnvloeden? Kan men hopen dat het aantal goederen, dat men technisch tot de grondstoffenvaluta kan toelaten, van voldoende invloed is op het geheel der transacties, om stabiliserend op het algemene prijsniveau te werken? Verdient tenslotte de grondstoffenvaluta de voorkeur boven andere vormen van monetaire politiek?

Als geheel genomen vormt het rapport een zeer goed leesbaar overzicht van de besproken materie en is een

belangrijke eerste stap op een weg, die men zou wensen dat reeds eerder ingeslagen was. Misschien wordt iets te vaak herhaald, dat er nog zoveel te studeren zou zijn en had de Commissie zelf reeds een meer definitief standpunt kunnen innemen. Nu zij daartoe blijkbaar de eensgezindheid niet kon opbrengen, moet men alleen maar hopen dat de nadere studie, die zij aanbeveelt, met spoed ter hand wordt genomen. Het zou immers wel eens kunnen zijn, dat de vraagstukken waar het hier om gaat, binnenkort weer enige actualiteit zullen verkrijgen en het zou beschamend zijn wanneer men dan onvoldoende voorbereid was om aan de moeilijkheden, met name van een aantal grondstoffenlanden, het hoofd te bieden.

J. T.

„Leven is strijd”¹⁾

Misschien is het bekende gezegde: „Men moet het nieuwe niet met oude ogen, maar het oude met nieuwe ogen bezien” nog nooit van zó grote betekenis geweest als bij de wisseling van dit jaar. Wij allen, die niet „geleefd willen worden”, maar het nieuwe bewust willen „beleven”, zullen er ons rekenschap van moeten geven, wat met nieuwe ogen, met een nieuw inzicht, in het nieuwe jaar benaderd dient te worden.

De ziekte van onze tijd, als ik het zo mag zeggen, bestaat daarin, dat een groot gedeelte van de mensheid de wereld alleen nog als een alles overheersende antithese kan zien, die vroeger of later, maar desniettemin onherroepelijk, tot een gewelddadige krachtmeting moet leiden met het gevolg, dat één der beide partijen tenonder zal gaan.

De beroemde Engelse socioloog en filosoof Arnold Toynbee echter ziet het wereldgebeuren als een doorlopende these en antithese, die hij „challenge and response” noemt en wel met dien verstande, dat de antithese, de uitdaging, zich het eerst aandient, om van de tegenstander een antwoord, één „response”, op een hoger niveau en op diens eigen wijze uit te lokken.

Deze gedachtengang is voor de Westering volkomen aannemelijk, want vaak wordt het probleem, dat in de lijn van de ontwikkeling ligt, door de anti-christ aan de orde gesteld, vóórdat wij het op onze manier en volgens onze historie en traditie hebben weten op te lossen.

En toch kan ons deze erkentenis alleen dan bevredigen, wanneer wij haar als een voorwaarde, als een noodzakelijke stap naar de volgende fase beschouwen: naar de synthese.

De synthese, of het grote compromis, zal het motto zijn, dat ons tijdperk gaat beheersen, want ondanks alle streven naar volstreekte *politieke onafhankelijkheid* der volkeren, ondanks alle *ideologische tegenstellingen* begint de mensheid zich hoe langer hoe meer van haar *functionele verbondenheid* en haar *onderlinge economische afhankelijkheid bewust te worden*.

Alleen wanneer de staatslieden, die elkaar straks in Berlijn zullen ontmoeten van dit inzicht doordrongen zijn, kunnen wij op een schappelijke oplossing rekenen. Daarom is de grote vraag: „Hebben wij reden om dit aan te nemen?”

Al blijft de antithese totalitaire/vrije wereld in onverminderde mate voortbestaan, toch is de vrees, dat deze tot een gewapend conflict zal leiden, zienderoog aan het

verdwijnen. Hoewel Lenin al in 1922 beweerd heeft, dat beide systemen in vrede naast elkander kunnen leven en hoewel later Stalin, Churchill, Eisenhower en anderen soortgelijke verklaringen afgelegd hebben, is het gros der mensheid pas in de allerlaatste tijd tot een nieuw inzicht gekomen en beschouwt het de ideologieën-strijd als een geestelijke uitdaging van het Oosten, waarop het Westen zijn eigen antwoord moet geven.

Vele dingen, die ons in het Marxisme afgeschrikt hebben, zoals bijv. de leuze, dat de productiemiddelen in handen van de gemeenschap behoren te liggen, het medebestuurrecht van de werknemers, de accentverschuiving van de factor kapitaal naar de factor arbeid, de bezitsspreiding, „full-employment” enz. enz. zijn begrippen geworden, die wij ook in onze Westerse samenleving en — zoals wij menen — soms op een veel radicalere manier aanvaard en verwezenlijkt hebben dan de Russen.

Hierin ligt stellig het geheim, dat de arbeiders in het Roergebied, eens de bakermat van het communisme, niet de minste belangstelling voor de oude ideologie meer aan de dag leggen en stellig geen medewerking aan enige Russische penetratie zullen verlenen.

De sociale en economische omwenteling, die het Marxisme zich ten doel heeft gesteld, heeft zich weliswaar in de Westerse landen niet zonder strijd en strubbelingen voltrokken, maar van een revolutie „à la Russe” was toch geen sprake, zodat het spook van een communistische wereldrevolutie ons geen vrees meer kan aanjagen.

Het is o.i. daarom geen toeval, dat nu het ogenblik gekomen schijnt, dat Oost en West zonder gevaar van wederzijdse besmetting met elkander kunnen praten.

De Sowjet-Unie heeft door haar interne omwenteling de kapitalistische wereld de handschoen toegeworpen. Deze heeft hem opgenomen en de uitdaging op haar eigen wijze verwerkt en opgeheven.

Daarmede is de phase van „challenge and response” geëindigd en wanneer niet alle voortekenen bedriegen, is de derde ronde, het zoeken naar de synthese, al lang achter de schermen ingeleid.

Toen Lenin ca dertig jaar geleden de stelling verkondigde, dat kapitalisme en communisme ongehinderd naast elkaar kunnen leven, heeft hij beslist iets anders daarmede bedoeld dan wij nu onder „vreedzame samenleving” zouden willen verstaan.

De verklaring van Lenin dateert uit de tijd der verschillende Witruisische interventies, die met behulp van Westerse steun het communisme trachtten uit te roeien.

Toen na een verbeten en bloedige strijd de burgeroorlog beëindigd was, had de Sowjet-Unie tijd en rust

¹⁾ Dit artikel bevat een weergave van de Nieuwjaarsrede van de voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam, Mr K. P. van der Mandele. Red.

nodig, om de chaotische binnenlandse toestand meester te worden en om de voor haar opbouw onontbeerlijke Westerse goederen te verkrijgen.

Na het Rapallo-verdrag sloot Rusland vooral met Duitsland reusachtige handelstractaten af, die in de milliarden liepen en die, zoals nog kort geleden een der toenmalige Duitse onderhandelaars bevestigde, van *weerskant*en stipt en zonder enige chicane nageleefd werden.

De overeenkomsten waren echter zuiver ruiltransacties, en boden geen blijvende exportmogelijkheden, waarop de Westerse industrie zich kon instellen, want van een export-importintegratie, van een openstellen van de Russische markt, wilde de Sowjet-Unie toen niets weten. Het naast elkander voortbestaan was als militaire en politieke non-interventie bedoeld en zelfs de economische verbintenissen waren zo gesteld, dat zij de communistische economie niet konden beïnvloeden.

Dit systeem heeft, met onderbreking van de tweede wereldoorlog, toen de Russische bondgenoot eveneens onder de „lend-lease“-overeenkomst viel, tot kortgeleden geduurd.

Dat de economie der satellietstaten volkomen op Moskou gericht moest worden is, van Russisch standpunt gezien, begrijpelijk, maar doet hier niets terzake.

Veel belangrijker is, dat Rusland in de laatste maanden langjarige export-importovereenkomsten gesloten heeft met China, Finland en Oostenrijk en ook voor diverse andere landen de Russische markt openstelde, wat de Sowjet-Unie plotseling als deelnemer aan de eens zo fel bestreden wereldhandel doet verschijnen.

Daardoor krijgt de verklaring van de tegenwoordige Russische leiders, dat de beide ideologieën naast elkander kunnen bestaan, een totaal andere betekenis.

Tot nu toe was de zogenaamde vreedzame samenleving door een prikkeldraadomheining beschermd. Nu zal door het vrijere wederzijdse contact een bevruchting en beïnvloeding in de goede of de slechte zin *onvermijdelijk* zijn en daarmee begint officieel de derde ronde, die in Berlijn, naar wij hopen, haar beslag zal krijgen.

Wie echter meent, dat daarmee de strijd ten einde is, koestert een gevaarlijke illusie; want nu pas zal het Westen tegenover de morele krachten komen te staan, die de totalitaire régimes in *eigen* gelederen ontegenzeggelijk hebben weten te verwekken.

Wij Westerlingen wijzen principieel elke vorm van dictatuur af, omdat wij de geestelijke vrijheid van het individu als de basis onzer maatschappij beschouwen. In de totalitaire systemen geldt het tegenovergestelde principe: daar is de staat primair ten koste van het individu.

Het gevaar dat ons Westen van *binnen* uit bedreigt, zodra de druk van buiten vermindert, is daarin gelegen, dat onze samenleving in miljoenen en miljoenen „ik-jes“ uiteenvalt, die allen met hun eigen privé- of groepsbelangetjes bezig zijn en die zich van het grote „Ik“, de gemeenschap, bitter weinig aantrekken. En toch ligt hierin de sleutel van ons verval of van onze wedergeboorte.

Het Christendom heeft de *mens*, het individu, voortgebracht; nu moet het *individu* de gemeenschap, de commune, scheppen als antwoord op het *staat*verheerlijkende *communisme*.

Natuurlijk kan door opvoeding van Kerk en School veel in deze richting gedaan worden; alleen vrees ik, dat ons daartoe de tijd niet gelaten wordt.

• Wanneer straks het Westen in onderhandelingen tegenover de Sowjet-Unie komt te staan, dan telt op dat ogen-

HANDEL-MAATSCHAPPIJ

H. Albert de Bary & Co. N.V.

HERENGRACHT 450 · AMSTERDAM

Internationaal handelscontact

Financiering van de buitenlandse handel

(Advertentie)

blik niet in welke mate het Russische individu tot zijn recht komt, maar hoe oneindig veel sterker de „bargaining position“ van de onderhandelaar is, die a priori voor het *geheel* opkomt, dan van dengene, die met een veranderlijke „public opinion“ thuis te rekenen heeft en er nooit op aan kan, dat de overeenkomsten later ook goedgekeurd en geratificeerd zullen worden.

En omdat dit zo is, zal iedere bijeenkomst met de Russen tot een voorlopige nederlaag van het Westen leiden, totdat wij eindelijk eveneens een gemeenschappelijke *deler* gevonden hebben.

„Bestaat hierop een kans?“ zal men wellicht vragen. „Op het eerste gezicht: neen!“ moet ons antwoord luiden; maar het gesprek met de Russen, dat nu gaat beginnen, is ook niet in enige dagen of weken beëindigd. Het zal een taaie, verbeterde belangenstrijd worden, die misschien maanden en nog langer zal duren en die feitelijk om twee punten zal blijven draaien.

1. Op welk percentage van de Duitse productie maakt de Sowjet-Unie in ruil voor de *politieke* hereniging aanspraak, om deze ten behoeve van haar invloedssfeer, inclusief Rood-China, in te zetten? Of, zoals de Duitse industrie het formuleert: „als Kaufpreis für die politische Einheit wird der China-Handel wohl über Moskou abgewickelt werden müssen“.

Hoe redelijker de eisen der Russen in de ogen der Duitsers zullen zijn, hoe moeilijker het psychologische effect der conferentie weer te niet gedaan kan worden, al zou deze op een mislukking uitlopen.

Churchill heeft eens gezegd: „Ik besef, *of* en *waar* mij een slag toegebracht wordt; dit inzicht behoedt mij om *verslagen* te worden“.

Zonder enige twijfel is de beschikking over een gedeelte van de Duitse productie een *politiek* voordeel voor de Russen en vooral een slag voor de Amerikanen, die het Chinese vasteland niet alleen voor zichzelf, maar hoofdzakelijk ook als een onontbeerlijk afzetgebied voor het door hen geprotegeerde Japan meenden te kunnen beschouwen.

2. Het tweede kardinale punt is de vraag, of de Sowjet-Unie het gehele sterlingbloc, en met name Engeland, tot een meer toegeeflijke houding in de controverse Rusland-Amerika kan dwingen.

Hierin zal het Russische goud een belangrijke rol kunnen spelen en de eerste waarschuwing, resp. de eerste goudzendingen hebben het sterlingbloc al via Londen bereikt.

Wij weten, dat de Engelsen sedert jaar en dag bezig zijn de Amerikaanse steun voor de convertibiliteit van het pond sterling te verkrijgen en wel in de vorm van een dollargarantiefonds, dat de eventuele fluctuaties van het pond zou kunnen opvangen.

Wie zegt ons, dat niet ook Rusland door grote goud-

injecties de sanering van het sterlingbloc ter hand kan nemen, vooral omdat goud als waardemeter in het gehele roebelbloc overbodig is, echter als *politieke* twistappel in de kapitalistische wereld uitstekende diensten kan verrichten? Daarmede zou men Whitehall op volkomen legale wijze uit de greep van het State Department kunnen bevrijden. In Wenen; waar men op het ogenblik een meer realistische kijk op de verhouding Oost-West heeft dan waar ook ter wereld (zie o.a. het artikel in „The Observer” van 6 December 1953), geeft men er zich volkomen rekenschap van, dat dit één van de pijlen is, die de Russen voorsnog op hun boog hebben.

Dit zijn alleen enkele feiten om aan te tonen, dat de strijd nog lang niet van de baan is; nooit van de baan zal zijn en sedert het bestaan van de wereld ook nooit van de baan was.

Denken wij slechts terug aan de moeilijke *materiële* strijd voor ons, toen stad en land en landschap geschonden lagen, toen de kassen leeg en de schulden zwaar waren en de gulden zwak was en toen de Hollandse maagd eens de trotse, gulle geefster van leningen over gans de wereld, van haar troon moest nederdalen om zelve rond te gaan met de vragende hand.

Denken wij slechts terug aan de moeilijke *zedelijke* strijd voor het land, toen het besluit genomen moest worden om de scheiding te voltrekken met de gebieden in het Verre Oosten, waarmede men eeuwen verbonden was geweest. Toen men op moest geven de wens en de hoop om door een met breed inzicht gevoerd beleid de bevolking, waarvan de belangen ons waren toevertrouwd, te mogen helpen om in kort bestek te komen tot het niveau, waarop zij zonder grote moeite en worsteling eigen streek en eigen volk zou kunnen verzorgen. Dit heeft niet mogen gebeuren. Het is begrijpelijk, maar het heeft toch innerlijk strijd gekost en er was innerlijke sterkte nodig om deze beslissing op waardige wijze uit te voeren.

Denken wij nog eens terug aan de eigen stad, hoe zij daar neerlag na de bevrijding: Het hart, de city, één grote woestijn; de opgeblazen havens één desolaat geheel; de werven en fabrieken leeggeplunderd; de eigen koopvaardijvloot gehalveerd en gehavend.

Toen moest de strijd met alle moeilijkheden worden opgenomen en zie, het volk werd sterk. Sterker dan het was vóór al die beproevingen. Men wist dat het ging om het bestaan van land en volk, en dat er maar één manier was om boven dit alles uit te komen: nieuwe wegen, andere wegen, betere wegen moesten bewandeld worden. De reder herrees, de koopman herrees; de fabrikant herrees; het hele volk herrees en de bemoedigende toeroep, die wij in de bezettingstijd dagelijks van overzee door de radio hoorden „Nederland zal herrijzen”, scheen nu, na zeven-en-een-half jaar, bewaarheid te zijn geworden.

Totdat nog geen jaar geleden de stormramp over land en gewest en stad losbrak, de dijken kapotsloeg, woningen en landerijen overspoelde en mens en dier meesleepte, alles in een zo verschrikkelijk tempo en op een zo verschrikkelijke wijze als wij het ons eens, alleen maar yagelijk, konden te binnen brengen uit de schooltijd: Sint Elisabethsvloed, 18 November 1421, vijf-en-eenderde eeuw geleden.

Opnieuw is gebleken, dat het volk sterk *kan zijn*. De taak van het dichten van de dijken leek onoverkomelijk moeilijk. Men wist niet hoe het gebeuren *kon*; men wist alleen, dat het gebeuren *moest* en . . . het gebeurde: de gaten zijn gedicht, de landstreken zijn gered en men tracht ze veilig te maken voor de toekomst.

De strijd in de toekomst. Hij zal er zijn, en niet alléén tegen het water. Hij zal vooral liggen op het gebied, waarvoor wij, leden van de Kamer, staan en moeten instaan en waakzaam zijn: de *volkswelvaart*.

Strijd zal er zijn op het terrein van de wereldeconomie. In een artikel van „The Economist” van enige weken geleden werden drie mogelijkheden voor dit nieuwe jaar verondersteld, waarmede men rekening diende te houden:

„No recession at all; a *small* recession such as the American fore-casters expect; and also a medium-sized slump”. En het blad gaat door: „nothing will be more important (for Whitehall) in 1954, than to watch carefully and to be sure that plans are ready for prompt action in all three situations”.

„Is dit niet een somber beeld voor de toekomst?” zal menigeen vragen. Mijn oprecht antwoord is: „Integendeel”.

Mannen en vrouwen, die de zedelijke moed hebben het leven te aanvaarden zoals het nu eenmaal is; die beseffen, dat men geen verzekering kan sluiten voor een veilig en egocentrisch bestaan van de wieg tot het graf; die voelen dat zij niet *zichzelf*, maar een gemeenschappelijke zaak hebben te dienen, zullen in zich de scheppende krachten zien ontwakken, die een oplossing voor alle moeilijkheden brengen, die de levensvrees overwinnen en die de zekerheid geven, dat de wereld aan de moedige toebehoort, die, telkens sterker door strijd, de uiteindelijke overwinning zal behalen.

Leden van de Kamer, in het jaar, in de jaren die vóór ons liggen, zullen wij dikwijls de strijd ontmoeten, die wij niet kunnen en niet mogen en niet zullen ontwijken. Maar, waar zulks maar even mogelijk is, zullen wij elkander de hand moeten reiken om elkander te steunen. Dat geldt niet alléén voor ons district; ons gebied, het geldt voor wijder kringen.

Daarom verheugen wij ons telkens weer dat de Kamers van Zuid-Holland, hoezeer hare belangen soms uiteenlopen, tot een steeds hechtere samenwerking komen, niet alleen in geval van ramp of nood of dreiging, maar ook wanneer het gaat om de opbouw van het gewest.

Daarom verheugen wij ons, dat óók met de andere Kamers in het land goede en vriendschappelijke contacten bestaan, vooral met onze zuster-Kamer te Amsterdam. Het spreekt vanzelf — hoe kan het anders — dat nu en dan tegenstrijdigheid van belangen optreedt, die de onderlinge verhouding moeilijk zou kunnen maken, maar in de brede lijn, in de grote vraagstukken zijn onze beide Kamers tot een zeer hartelijke samenwerking gekomen, waarmede wij ons niet gelukkig genoeg kunnen prijzen en wat wij niet aarzelen als een groot goed te beschouwen, omdat alléén op deze wijze het vaderland gediend kan worden en beschermd worden tegen de gevaren die het op economisch gebied dagelijks bedreigen. De schending van de Acte van Mannheim is hiervan een levend voorbeeld.

Daarom verheugen wij ons óók dat het gehele bedrijfsleven van Nederland zich bereid heeft verklaard om met ons voor het volgend jaar, 1955, een manifestatie voor te bereiden van hetgeen ons land sedert de dag der bevrijding heeft opgebouwd en dagelijks bezig is op te bouwen.

Wij verheugen ons daarom óók in de banden van vriendschap die tussen de Kamers in de landen van de stroomgebieden van Rijn en Donau zijn ontstaan en die beloven op natuurlijke, niet gedwongen wijze een sterke bijdrage te geven tot de samenbundeling van dat deel van Europa, dat zich nu zal moeten opmaken tot een samen-

gaan op breed en hoog niveau, teneinde zijn historische plaats in de wereld op economisch, geestelijk en cultureel gebied te behouden.

Zelfs mogen wij ons verheugen in een voorzichtig, tastenderwijs gelegd contact tussen de voorzitters van de Kamers der Noordzeehavens, een contact dat nog ver van een Hansa-Verbond afstaat, maar dat toch door een Hansa-geest geïnspireerd wordt.

Het is, leden van deze Kamer, naar mijn vaste overtuiging, op deze wijze en langs deze weg, dat wij Europa sterk kunnen maken voor de strijd die het wacht, dat wij Europa zich bewust kunnen maken van de plicht om met zijn daadkracht zijn wetenschap en cultuur en bovenal zijn hoge idealen uit te dragen naar de verste hoeken van de ganse wereld.

Het is ook Uwe taak, onze taak, ons deel van deze last op ons te nemen, dagelijks opnieuw en met niet aflatende inspanning, rusteloos er naar strevend om die band van broederschap te sluiten, die het mogelijk zal maken de strijd *samen* te strijden, en *samen* de oplossing van het wereldprobleem te benaderen en, naar wij hopen, te vinden.

Moge U en ons daartoe de kracht gegeven worden.

4 Januari 1954.

ROTTERDAMSCH E BANK

VOORLICHTING OP HET
GEBIED VAN DE INTER-
NATIONALE HANDEL EN
HET INTERNATIONALE
BETALINGSVERKEER

250 VESTIGINGEN IN NEDERLAND

(Advertentie)

Care of the aged in the United States

One of the most significant heritages of the twenty years of the democratic administration is the Social Security Act of 1935. The United States was a late comer in the group of nations providing care for the sick and the aged. Germany and Denmark established a system of old age pension as early as 1891. The newer non-European countries introduced such a system much later. Among them the United States was one of the first, followed by New Zealand in 1939 and Canada in 1944.

It is easy to explain why such relatively prosperous countries were late in providing care for their aged. The explanation lies of course in the prosperity itself. It was generally thought since employment was readily available and wages were high the care for the aged could be left to the children and to voluntary public contributions. In the United States in particular anything that smacks of paternalism is even to-day looked upon with disfavor.

The tragic conditions that followed in the wake of the 1930 depression did much to open the way for the Social Security Act. Under this act „Covered” workers receive, when they retire, at the age of 65 or later a monthly payment with supplementary payments for their wives, when they too reach the age of 65 and for younger wives with dependent children. Under the original provisions of the act only wage and salaried workers employed in commerce and industry came under the program. Subsequent amendments have extended the coverage to include also domestic servant, regularly employed agricultural workers and on an optional basis all those employed by non-profit organizations. This latter provision has made it possible for educational institutions to obtain coverage not only for those engaged in the maintenance of buildings and grounds but also for the secretarial staff and the members of the faculty.

The amount of the monthly old-age benefits is based upon the average monthly earnings of the individual. The maximum benefits can be obtained by any „Covered” worker earning \$ 300 a month or more. In his case the

pension amounts to \$ 85 a month for a single man and an additional \$ 42.50 for a married man as soon as his wife reaches the age of 65. A widow of 65 or older receives \$ 63.80. In addition the worker or his wife receives a lump sum death benefit, which at present is \$ 170 and will amount to \$ 185 in 1960.

At the present some 62,000,000 persons are „fully insured”. It is likely that in the near future the law will be further liberalized. At present no pension can be drawn if a person is engaged in work paying \$ 75 a month or more. This is now considered an undesirable provision. The pension payments are not sufficient to give adequate support and with the increased life expectancy a person of 65 can no longer be considered to have reached the end of his productive period. The question is also raised whether the age at which the wife may receive the pension should not be reduced from 65 to 60 in view of the fact that most married women are younger than their husbands. The coverage which at present does not include farmers and self employed persons in certain specified occupations nor irregularly employed farm laborers and domestic servants may also be extended before long to cover them.

How is the system financed? By contributions by both employer and employee. During 1953 the rate of contribution of each is set at $1\frac{1}{2}$ % of the annual income but only on the basis of the first \$ 3,600. In 1954 the contributions will be increased to 2 % each, in 1960 they will become $2\frac{1}{2}$ %, in 1965 they will become 3 % until in 1970 the present maximum of $3\frac{1}{4}$ % is reached. The self employed person started in 1951 with a contribution of $2\frac{1}{4}$ % to be increased until in 1970 it reaches a maximum of $4\frac{7}{8}$ %.

The fact that for the present the income of the fund far exceeds the expenditures has led political leaders in their appeal to the voters to promise higher pensions accompanied by the claim that the system can well afford to pay these higher benefits. The Social Security Plan is in

no sense to be called an insurance program. The benefits to be received on the first \$ 100 of average monthly wage is far more in proportion than that on the second \$ 100 although both pay the same rate of payments into the fund. The following table illustrates this:

Average monthly wage	returned worker pension	returned couple pension
\$ 100	\$ 50	\$ 75.00
\$ 200	\$ 65	\$ 86.30
\$ 300	\$ 85	\$ 127.50

When the plan went into effect older persons were also included, many of them within only a few years of the 65 retirement age. Thus a person of 63½ on January 1, 1951 and earning \$ 3,600 or more needed to work only 18 months and to make contributions during that period. By paying thus only \$ 162 in contributions he became entitled to \$ 85 a month for the rest of his life. A person aged 25 in order to obtain the same retirement benefit will be paying \$ 8,082 into the fund.

It is estimated that at present about 1,431,000 persons of 65 and older are still working and are therefore not as yet drawing their government pensions. Should the limit on earnings be removed then the cost of retirement benefits would increase by \$ 1,400,000,000 or about 50 % a year.

The limitation on earnings applies only to „Covered” employment. This has introduced a certain degree of injustice. Any public official such as a city mayor, a governor of a state may draw his pension while earning his salary since these occupations are not covered. The same applies to a number of commercial undertakings. Anyone engaged in the fishing industry as long as he is not engaged in fishing for salmon or halibut and does not work on a craft larger than 10 tons can earn any amount without sacrificing his right to a pension. Persons engaged in charitable or religious organizations are likewise exempt. The operation of a cotton gin or a turpentine still is also a „non-covered” occupation. It is not clear why such occupations should be exempt and the distinction that is thus made in favor of certain occupations illustrates clearly that the present system is not insurance in the ordinary meaning of the word. The question is now being raised whether a worker who has paid his contributions into the fund should not be entitled to his pension regardless of the occupation in which he may be engaged.

Once the age of 75 is reached earnings from whatever source no longer stand in the way of the pension claim.

In examining the financial statement of the Old Age and Survivors' Insurance Bureau it would appear that for the present claims can easily be met. Since the establishment of the Fund the total assets have grown from \$ 267,235 in 1936 to \$ 16,000,036,000 in 1952 and that notwithstanding the fact that during this same period a total of \$ 6,856,022,000 was paid out in benefits. But it is equally evident and to be expected, that as more workers reach retirement age the total annual payments will correspondingly increase. These annual payments to pensioners have increased since 1937 from \$ 27,000 to \$ 511,676,000 in 1948 and to \$ 1,982,377,000 in 1952. Should the restriction on employment be removed many more men of legal retirement age who now can earn more than the retirement benefits and are therefore not drawing their pensions will begin to draw their pensions. It is estimated that, bearing in mind the increase in life expectancy, that of every 100,000 persons alive at the age

of 20 in 1939 65,306 could be expected to reach the age of 65 while of a similar group alive in 1948 69,973 would reach the age of 65!

A recent study published by the Bureau of the Census gives estimates of the population growth of the United States for as far in the future as 1975. According to this statistical forecast the population in 1975 will be 220,990,000. What is of importance for the Social Security Plan is that by that time the number of people of 65 years and over will have increased from the present number of 13,000,000 to 20,690,000. Since the number of persons under 20 years of age will increase from the present 56,400,000 to 85,050,000 in 1975 the burden of providing pensions for those above 65 must then be borne by contributions of 115,250,000 as compared with 90,000,000 between the ages of 20 and 65 to-day. In other words while to-day for every person with pension claims there are approximately 6.43 persons of earning age by 1975 there will be approximately 5.5 persons making contributions.

As the supporting payments thus became relatively less in proportion to the payments that must be made the question has been raised whether and when the time will arrive when these current receipts will prove insufficient to meet the obligations. It has been estimated that if no further increases in pension payments are to take place this „pay as we go” plan which is favored by the Republicans will be the year 2000 require contributions of 8 % as compared with the present combined contributions of 4 %. At the present rate of contribution payments the income and outflow will just about balance in the year 1995. This means that the reserve which is now accumulating will have to be drawn upon from then on. This reserve which at present totals \$ 16,300,000,000 is not a true reserve therefore, not in the sense of a reserve as maintained by an insurance company. It represents merely a temporary excess of receipts over payments — and is in its nature a dwindling reserve.

The entire Social Security Plan will before long be the subject of Congressional study. The problem is not a simple one and is one which involves the general problem of taxes as well as the Security System itself. The funds now accumulating in the partial reserve are currently being spent for ordinary government expenses. The fund receives government bonds in return for the cash which it turns over to the U.S. Treasury. But this means that when the time comes that the „reserve” must begin to supply the deficit in receipts the government must somehow obtain the cash to supply this deficit.

Two possible methods of meeting this problem present themselves. The government may obtain these funds from private sources. The money so obtained may then be used to pay off the bonds held by the Security fund. This is a simple accounting procedure which would not increase the government debt. If it so develops that the government no longer operates on a deficit budget but has a surplus then this surplus may be used to liquidate the debt to the fund. The problem will of course assume different proportions, if, as is being planned the benefit payments are increased and liberalized.

An interesting effect of the introduction of the Social Security System has been that the American people have become insurance conscious. Since 1935 when Social Security became effective ownership of insurance policies with private companies has increased rapidly. In 1935 total insurance policies in force amounted to \$ 12,050,000,000. This includes not only ordinary policies

but also group and industrial insurance. To-day, the value of policies in force has reached a total of more than 253,000,000,000. This spectacular growth of the insurance business has created an interesting financial problem. The total assets of the private insurance companies have increased from \$ 23,216,000,000 in 1935 to more than \$ 69,200,000,000 in 1952.

With the exception of reserve requirements established by the various states no control is exercised over the way in which these companies invest their funds, on the other hand the state banks by state regulation and the National banks by federal legislation are under strict control with respect to the methods they are permitted to use in the investment of their funds. The total loans of all the banks in the United States amount approximately to 68,000,000,000. This means that the total investments of the insurance companies before long will equal and exceed those of the regulated banks. Since banks are limited with respect to the percentage of their assets that can be invested in real estate the insurance companies have entered this field and are to-day the most important financial factor in the real estate field.

To quote one example. The Equitable Life Assurance Society of the United States has invested a total of about \$ 400,000,000 in the Los Angeles area alone. Some \$ 100,000,000 is tied up in mortgages on homes, office buildings, hospitals and hotels, and about \$ 4,000,000 in farm loans. Practically all the insurance company investments are in the form of long term loans. Nevertheless the question is being raised whether some form of supervision may not be required since the uncontrolled investments of these companies may not always follow the financial principles the Treasury Department or the Federal Reserve Board may consider desirable.

In addition to the provisions for old age thus far discussed the worker may find that other benefits are available to him. Many unions provide pensions for their members. An outstanding example is the Welfare Fund maintained by the United Mine Workers Union. On June 30, 1953 the record shows that more than 50,000 retired miners received monthly payments of \$ 100 in addition to the benefits received from the Social Security Service. The recent agreement (September 1952) between the United Mine Workers and the operators of bituminous coal mines established a daily rate affecting 170,000 workers of \$ 18.26. This means that the annual income of the individual miners will be about \$ 4,000 allowing for holidays and work stoppage. This income under the Social Security Act will entitle most of the miners and their wives to a pension of about \$ 120 a month. Add to this the \$ 100 out of the miners pension fund and we get a total of \$ 220 a month or \$ 2,640 a year. Contributions into the union fund come from the mine owners who under the agreement pay 40 cents for every

ton mined into the fund. In addition to the union pension when a miner dies his family receives \$ 500 for funeral expenses.

This arrangement must not be considered typical. Under the leadership of John L. Lewis the mine workers have been able to force demands quite out of line with those of unions in other trades. The high wages combined with the obligatory contributions to the pension fund have resulted in an increase in coal prices. This means that the union has been an important factor in pricing coal out of the market. The periodic strikes have introduced an element of uncertainty into the supply. Both factors have led industrial users and home owners to shift from coal to oil, gas and electricity.

The majority of the large industrial concerns have established old age insurance plans. In some cases this may have been brought about by pressure from the side of the union but in general the pension plan was established as a part of an enlightened personnel policy.

Although to be applauded as a healthy development in employer-employee relationships the adoption of the pension plans has in some ways affected older workers adversely. Concerns with pension plans are often unwilling to employ workers of forty years and over because they do not want to assume the burden of old age pensions for workers who have joined the working force in the last years of their productive life. This is understandable but does introduce a problem of employment for the older workers.

The principal considerations which lead concerns to establish a pension plan are that it contributes to creating a more loyal working force and does not lay the firm open to public criticism when older workers are discharged. Initially most of the pension plans required no contributions on the part of the workers. In recent years however the tendency has been to require employee contributions in addition to the funds set aside by management. The fact that in this way pensions may be more adequate in amount and the fact that by requiring employee contributions employers become partners in the undertaking and the aspect of paternalism is largely removed have usually been the principal considerations.

To give a few examples of pension systems the following may be quoted. The General Electric Company has a voluntary plan under which an employee contributes 5 % of his weekly earnings into a fund which then entitles him to a pension upon reaching the age of 65. The amount of the annual pension is 40 % of the total contributions of the employee. In other words if a man has been with the company for a period of 10 years and has earned \$ 3,500 a year then his total contributions will have been \$ 1,750. He will receive an annual pension of \$ 700 which added to his Social Security pension of \$ 1,440 will give him upon retirement an income of \$ 2,140. The employee may elect receiving a smaller pension the pay-

(Ingezonden mededeling)

NK F
N.V. NEDERLANDSCHE KABELFABRIEK
DELFT

met papier geïsoleerde kabels
voor zwakstroom en sterkstroom
koperdraad en koperdraadkabel
kabelgarnituren, vulmassa en olie

ments to continue after his death to his wife as long as she may live.

As long as the employee remains with the company he may borrow up to \$ 300 against his accumulated contributions. If he leaves the company employ before reaching retirement age he receives the total amount of his contributions with accumulated interest. In order to encourage saving the company pays a bonus in General Electric Common Stock of 15 % of any amount the employee may have invested over a period of 5 years in United States government bonds. These bonds must be left in the care of the General Electric Company during that period. Some companies administer the pension fund themselves but an increasing number use the contributions to purchase „group insurance” from regular insurance companies.

The amount of group insurance has increased from \$ 10,283,000,000 in 1935 to \$ 58,057,000,000 in 1952. This group insurance provides insurance on a very expensive basis. The first group insurance policy was written in 1911 but since then it has gained such proportions that to-day some 23,000,000 individuals are covered in that manner. These policies as a rule provide a variety of protection. Accident, sickness, as well as death benefits. The not infrequent arrangement is that after 10 years of service the policy becomes a paid-up policy which amounts to some 33 $\frac{1}{3}$ % of the original policy. This amount is then payable in the event of the death of the insured without the further payment of premiums.

An interesting and unusual arrangement has recently been made by the large mail order house Sears and Roebuck. In addition to group insurance the company now deducts 5 % of the employees pay to which fund the company now adds 5 % of the annual profits thus building a considerably larger retirement fund.

Individual states have also established systems of „old age assistance”. These are intended to take care of cases where no pension or Social Security payments can be claimed. In 1952 nearly 2,660,000 persons received such assistance. The payments are made only in cases of financial distress and do not usually exceed \$ 55 monthly. The Federal government gives financial aid to the various states maintaining such assistance programs. With the extension of the Federal Social Security coverage such „old age assistance” is becoming less and less necessary.

Most company pension plans cover not only the working men but the white collar workers as well and even the higher company executives. And these employees are also protected under the Federal Social Security Act.

The State Universities have their own pension plan for members of the faculty. The private universities and colleges are with very few exceptions members of the Teachers Insurance and Annuity Association. Both the

university and the individual members of the faculties pay a monthly amount into the association fund. These contributions usually amount to a combined payment of 20 % of the salary of the professor. Upon reaching retirement age, which in most institutions is 65, the professor then receives a life pension. He may, before, retirement, make additional payments into the fund. The amount of the annuity is relatively large since the association is a non-profit undertaking and its operating expenses are met out of the income of an endowment granted for that purpose by the Carnegie Corporation of New York in 1918 and which amounted to \$ 5,000,000. This grant has also made it possible for the association to live up to its contracts for annuities made prior to 1936 when interest rates were higher and the expectancy of life was less than it is to-day.

At present 322 colleges and universities and 206 other educational institutions are cooperating with the T.I.A.A. or a total of 528 in all. While the number of individual policy holders is to-day 80,637.

All these various programs do not however solve the problem for what in Europe would be called the „upper middle class”. Even though many of them, self employed as well as salaried may receive the benefits of the Social Security Plan, the maximum payments that they can receive under this plan are wholly inadequate to maintain more than a bare standard of living. To give some basis for comparison we must refer to what are considered fair incomes in the different classes. Salaries of university professors, vary between \$ 6,000 in the smaller colleges to \$ 15,000 in the larger universities. The average of all incomes in the United States is to-day about \$ 1,700 a year. In some states this average is exceeded. In Nevada it is \$ 2,100 and in California \$ 1,900. But these are averages and therefore practically meaningless. An ordinary janitor in the United States may receive \$ 137.50 a month. A captain in the United States Army \$ 385.25 and a Colonel \$ 800. These figures give some basis for comparison.

It is obvious from these figures that the maximum Social Security pension of \$ 120 for a married couple is totally inadequate. This is especially important to self employed persons who do not have the benefit of company pensions. Most middle class persons must therefore provide for old age by savings and investment. Considering the present prevailing low interest rate on savings of about 3 % it takes a considerable accumulation to provide adequate retirement incomes. In order to provide for this group of people a number of institutions have been established, some with endowment, others without endowment but all operating on a non-profit basis and therefore free from local and federal taxation.

Claremont, California.

Prof. Dr J. ANTON DE HAAS.

België en de Oost-Westhandel

In een beschouwing over België's handel met de landen van het Oostelijk Blok dienen in de eerste plaats de gevolgen van de internationale politieke spanning te worden vermeld. Als partner in het Noordatlantisch Pact en lid van de Organisatie der Verenigde Naties, heeft de Belgische Regering verplichtingen op zich genomen, die voor een belangrijk deel verantwoordelijk zijn voor de inzinking van de Belgische export naar de landen van het Oostelijk Blok. De uitvoerinterdicties en

de uitvoerbepalingen, die België zich heeft opgelegd, hebben namelijk de export van non-ferrometalen stop gezet. Deze post vertegenwoordigde bijv. in 1938 tot 75 pCt van de totale Belgische export naar Sowjet-Rusland. Zelfs na de oorlog beliep de afzet van non-ferrometalen naar de landen van Oost-Europa 20 pCt van de totale export in deze richting. De machtige productiemaatschappijen hebben gemakkelijk dit offer gebracht en hebben nooit geijverd bij de Regering voor het

behoud van zwakkere quota's, daar Oost-Europa, in een bewapeningsconjunctuur, slechts van geringe betekenis is voor het zakencijfer van deze firma's, wier belangen zeer nauw gebonden zijn aan Atlantische zijde. Pijnlijk echter troffen de uitvoermaatregelen enkele andere traditionele exportproducten, namelijk de zware werktuigmachines, het rollend materiaal, de halfedelstenen voor industrieel gebruik, e.a.

Bovendien ligt de Belgische uitvoer naar China volledig stil. Tijdens de eerste acht maanden van het lopende jaar vermelden de Belgische uitvoerstatistieken één enkele post met name 25.000 ton ammoniumsulfaat, een transactie, die dan nog toevallig tot stand is gekomen. Het is aldus gebleken dat België tegenover de Chinese Volksrepubliek de gemeenschappelijke uitvoerinterdicties veel strenger interpreteert dan andere Westeuropese regeringen, vermits Duitsland en Frankrijk, tijdens het eerste semester 1953, aanzienlijke hoeveelheden plaat- en bandstaal aan de betrokken staat hebben geleverd, terwijl voor deze producten geen uitvoervergunningen werden verleend door de Belgische overheden. Het gemeenschappelijk controle-orgaan Cocom (Consultative Group Coordination Committee) is er in Juni jl. in geslaagd de interpretatie gelijk te schakelen en de uitvoer van ijzer en staalproducten naar China uit West-Europa weer stop te zetten.

Deze embargopolitiek van het Westelijk Blok heeft als pendant de in het Oostelijk Blok gevoerde autarchische politiek, geïnspireerd door strategische motieven. Het Oostelijk Blok beoogt inderdaad zijn afhankelijkheid „van het kapitalistische kamp” te verminderen. Zo wijzen de jaarlijkse statistieken der volksdemocratiën er met trots op, dat de handel met de andere partners van het Oostelijk Blok, in verhouding tot de totale handel, steeds hogere percentages bereikt. Voor 1952 kan worden aangestipt: 100 pCt voor Albanië, 89 pCt voor Bulgarije, 84 pCt voor China, 71 pCt voor Hongarije, 80 pCt voor Oost-Duitsland, 67 pCt voor Polen, 85 pCt voor Roemenië en 79 pCt voor Tsjechoslowakije. Voor hetzelfde jaar meldde de Sowjet-Unie dat 80 pCt van haar handel met het buitenland plaatsvond met de communistische landen. De Belgische im- en exportfirma's hebben aldus stilaan de ondervinding opgedaan, dat de staatsmonopolies achter het IJzeren Gordijn geen belang meer stelden in het onderhouden van belangrijke handelsbetrekkingen met de „kapitalistische landen”.

Deze ontwikkeling had meer bijzonder zware gevolgen voor de Belgische handel met Tsjechoslowakije. Terwijl Praag in de jaren 1947-1950 voor het Westen een handelspartner was van eerste rang, kan België op het ogenblik in feite alleen op een compensatiebasis met Tsjechoslowakije handel drijven; deze handel is dan nog meestal beperkt tot enkele essentiële producten, namelijk Belgisch vlas in ruil voor Tsjechische hop en mout.

Heel recent nu werden deze autarchische tendenties in Oost-Europa geremd. Laten wij ons nochtans in dit verband niet misleiden. Hier ook heeft de koude oorlog waarschijnlijk duurzame gevolgen gehad. Voortaan zullen in de landen van het Oostelijk Blok de leveringen aan de Sowjet-Unie, eerste cliënt en leverancier, steeds een prioriteit genieten. Voortaan zullen de Russische disponibilitaten aan landbouwproducten en grondstoffen aanzienlijk worden ingekort door de leveringen aan de industrieën in Oost-Europa.

De koude oorlog had nog een andere nasleep. De vijandelijkheden in Korea hebben in feite elke handel,

zowel de legale als de clandestiene, met „de vijand” in discrediet gebracht, en zo krijgt zeer dikwijls „het zaken doen met de communisten” bij arbeidersorganisaties en politieke groeperingen een slechte pers. De toponderningen houden zich dan ook liever op afstand, zij willen zich helemaal niet in het vuur werpen voor het hervatten van de Oost-Westhandel. Ten andere de export naar Oost-Europa vertegenwoordigt amper 2 pCt van de totale Belgische uitvoer en het lijkt hun veel voorzichtiger hun ondernemingen niet te compromitteren bij agenten van het Amerikaanse „State Department”, wanneer de „off-shore orders” zoveel belangrijker zijn voor de nationale economie. Deze terughoudendheid is dan ook de oorzaak dat een groot deel van de zaken met Oost-Europa in de handen geraken van enkele „new-traders”, die zich specialiseren in deze sector en geen of slechts geringe belangen hebben in andere sectoren.

De Belgische Oost-Westhandel 1949-1953

(in duizenden francs; gegevens hebben betrekking op de eerste acht maanden van de vermelde jaren)

INVOER					
	1949	1950	1951	1952	1953
Bulgarije	11.485	5.514	8.879	12.309	112.080
Hongarije	277.340	156.305	68.124	91.988	83.439
Oost-Duitsland	206.766	101.180	93.578	110.905	157.563
Polen	227.414	239.484	211.132	148.484	143.064
Roemenië	27.281	7.169	8.066	12.309	20.200
Tsjechoslowakije	367.635	316.015	289.645	277.396	196.093
U.S.S.R.	176.710	213.063	622.174	234.656	363.302
China	26.675	69.086	741.177	132.363	297.180
Totaal	1.321.306	1.107.816	2.042.775	1.017.506	1.372.921
In pCt	2,4	2,0	1,3	1,2	1,8
UITVOER					
	1949	1950	1951	1952	1953
Bulgarije	100.101	22.455	1.651	19.014	144.083
Hongarije	348.310	298.081	312.051	204.464	238.462
Oost-Duitsland	177.422	107.565	101.448	153.075	138.221
Polen	411.209	294.683	360.229	417.355	741.242
Roemenië	21.790	42.140	93.880	327.057	526.379
Tsjechoslowakije	927.199	640.351	745.839	294.319	153.089
U.S.S.R.	894.765	713.069	416.613	656.947	238.609
China	359.266	328.609	439.489	15.218	63.437
Totaal	3.240.062	2.446.953	2.471.200	2.087.449	2.143.522
In pCt	6,0	5,0	2,9	2,5	2,9

De koude oorlog is nochtans niet alleen verantwoordelijk; er zijn tevens economische factoren die de ontwikkeling van bewuste handel hinderend beïnvloeden — factoren die zich lieten gelden vlak na de bevrijding.

Zo bieden de landen van Oost-Europa slechts kleine hoeveelheden van hun traditionele producten aan, en wanneer er een aanbod wordt gedaan dan gebeurt dit meestal tegen, voor de Belgische markt, te hoge prijzen en niet concurrerende voorwaarden. Vergeten we niet, dat België niet meer af te rekenen heeft met een dollartekort, dat dientengevolge de Belgische importeur gemakkelijk de nodige dollars krijgt en dus koopt daar waar hij het goedkoopst en het best aan zijn waren komt. Dit geschiedt bij voorkeur in de dollarzone waar de Belgische koper, zonder risico, een vast fournisseur vindt en waar de prijzen lager zijn. Het departement van Buitenlandse Handel volgt geen handelspolitiek gericht op een begunstiging van de export, via de import. Onder deze voorwaarden kan Oost-Europa op onze markt alleen resultaten bereiken, met graan en hout, en dan nog met zeer aantrekkelijke offertes. Dit was de jongste tijd maar zelden het geval. De gevolgen blijven dan ook niet uit; steeds hebben de landen uit Oost-Europa in hun handel met België af te rekenen met een permanent deficit. Wij mogen besluiten dat, zelfs indien de internationale spanning afneemt, de Belgische export; zoals in het ver-

leden, steeds sterk zou worden geremd door het gemis aan evenwicht van de handelsbalans.

Een nieuw probleem is aldus gesteld: hoe kunnen de landen uit Oost-Europa hun export naar West-Europa opvoeren? Welke kans is er voor hun nieuwe industriële productie om in België een afzetgebied te vinden?

Om hun niet gekende verbruiksgoederen te plaatsen, ziet men Praag, Budapest en Oost-Berlijn, sinds enkele maanden pogingen aanwenden om tegen zeer lage prijzen, niet vrij van dumping, nylonkousen, confectiegoederen, radiotoestellen e.a. aan de man te brengen. Uiteraard wekt deze handelspolitiek onmiddellijk zeer heftige protesten op en lokt zij meteen ook contingentering uit. Het lijkt ons onwaarschijnlijk dat op die manier succes kan worden behaald. Rusland tracht ook met enkele voor zijn na-oorlogse betrekkingen met ons land nieuwe producten o.a. anthraciet, petroleum en auto's de Belgische markt te bewerken, maar dit zonder veel resultaat. Het zal o.i. al spoedig blijken, dat alleen de traditionele producten uit Oost-Europa een massale afzet in België kunnen vinden.

Ten slotte, hoe moeten wij oordelen over de zogenaamde nieuwe koers?

Ontegengesteld is er wat nieuws in de handelspolitiek, welke de laatste maanden door de landen van het Oostelijk Blok werd gevoerd. Deze landen hebben afgebroken met de autarchische politiek uit de jaren 1950-52; zij dringen aan bij de Westerse regeringen om nieuwe handelsakkoorden af te sluiten, die de ruilhandel tussen Oost en West aanzienlijk zouden uitbreiden. Zo kwam het initiatief van de Sowjet-Unie bij de recente onderhandelingen die geleid hebben tot belangrijke akkoorden met Frankrijk, Denemarken, Argentinië en Italië. Zij heeft zelfs, voor het eerst sinds 1941, weer directe transacties afgesloten met de door haar niet erkende Bondsrepubliek. Verder nog deed zij tijdens de zomermaanden aanzienlijke aankopen van afgewerkte voedingswaren en textielgoederen. Om deze aankopen te financieren bracht zij niet te verwaarlozen kwantiteiten edele metalen op de markt en trachtte zij grotere hoeveelheden petroleum, hout, granen en zelfs katoen aan de man te brengen. Ook de zakenlieden, die handel drijven met Praag en Budapest, krijgen zakelijker taal te horen en de Leipziger Messe, alsmede de jaarbeurs te Stockholm, gaven hun weer meer vertrouwen in de goodwill van de Oost-europese handelsmonopolies. Dit alles was een verrassing voor het Westen en gaf dadelijk aanleiding tot de hoogste verwachtingen.

In België liet zich dit handelsoffensief eveneens gevoelen. De Sowjet-Unie kocht enkele honderdduizenden meters wollen stoffen te Verviers, een partij haring te Ostende en plaatste een order bij de Belgische rayonindustrie, terwijl Bulgarije weer op de markt verscheen als koper van plaatijzer en leverancier van broodgranen, en Roemenië opnieuw trachtte petroleum te leveren. Met Moskou werden nu nieuwe handelsbesprekingen gevoerd en dat zal ook kortelings gebeuren met Praag en Warschau. Maar juist nu er weer leven komt in deze sector van de buitenlandse handel, merken wij beter de moeilijkheden van politieke, psychologische en louter commerciële aard die deze handel in de weg staan.

Ditmaal hield Moskou er aan zo vlug mogelijk een handelsakkoord te tekenen, waarin zeer hoge zakencijfers zouden worden opgenomen. Het toonde belangstelling voor de aankoop van consumptiegoederen; het wenste een nieuwe bestelling te doen bij de Temse scheepswerven, en toch scheen de zaak op de lange baan geschoven.

Waarom? Van Belgische zijde had men eerst af te rekenen met het „advies” van het Parijse Cocom, dat na langdurig onderzoek zijn toestemming gaf voor de levering van trawlers aan Rusland; daarna werd een spoedige afhandeling belet door het probleem van de afzet van Russische producten in België. Om de hoge aankopen die het zich heeft voorgenomen te financieren, wil Moskou, strikt houdend aan het bilateralisme, zijn export in een gelijkwaardige verhouding vermeerderen. Maar de Belgische onderhandelaars wisten de moeilijkheden waarmee de exportmonopolies van de partner op de Belgische markt hebben af te rekenen; zij konden zich niet verbinden aan de importzijde vermits alleen prijzen en voorwaarden in vrije concurrentie de importeur er toe brengen de Russische producten te kopen. Rusland wil nu weer in aanzienlijke hoeveelheden petroleum en katoen alhier afzetten, maar het mist voor deze producten vaste cliënten. Beide partners staan nu, na lange onderhandelingen, op het punt een omvangrijk akkoord te ondertekenen.

In casu lieten zich dezelfde moeilijkheden gelden waarmee Zweden, Finland, Zwitserland en andere Westeuropese landen hebben af te rekenen, zoals blijkt uit de kortelings gevoerde besprekingen. Het moet gezegd dat Rusland en de Donaulanden weer broodgranen aanbieden, maar de overvloed die zich in deze producten op de wereldmarkt laat gevoelen, dreigt de koopkracht van deze producten aanzienlijk te verminderen. Hetzelfde dient aangestipt in verband met de uitvoer van Poolse kolen.

Uit het voorgaande vloeit o.i. voort, dat de opbloei van de Oost-Westhandel nog niet in het verschiet is. Bezien wij de Westerse handelsstatistieken dan bemerken wij dat de handelsomzet met het Oosten gedurende de eerste acht maanden van dit jaar flink onder het reeds lage niveau van het voorgaande jaar ligt, en dit voor de meeste Westeuropese landen. Ons lijkt het dan reeds een niet te verwaarlozen succes, indien voor het jaar 1954 de cijfers weer konden worden gebracht op het niveau van de jaren 1948 en 1949.

Brussel.

Dr H. M. NOPPEN.

BEDRIJFSECONOMISCHE NOTITIES

De optimumgrootte en snelheid van tankschepen

Wanneer men kennis neemt van de bestellingen van nieuwe tankers, valt het op, dat de laadcapaciteit en vaarsnelheid van deze schepen in vergelijking tot vóór de tweede wereldoorlog belangrijk zijn gestegen. Hieronder zal getracht worden deze ontwikkeling te verklaren door een bedrijfseconomische beschouwing over de rentabiliteitsverhoudingen voor tankers van verschillende grootte en snelheid. Als uitgangspunt zijn hiervoor gekozen cijfers uit de vakliteratuur en gegevens, die mij welwillend zijn verstrekt door de heer Ir W. Rösingh te Schiedam. Het hieronder volgende heeft geen betrekking op bepaalde concrete gevallen; wel illustreert het in de werkelijkheid aanwezige tendenties.

Voor de tankers, waarvan wij zullen uitgaan, gelden de volgende basisgegevens.

TABEL I.

tankertypen in dwt.	behouden vaarsnelheid in mijlen per uur	aanschaffingsprijs in millioenen guldens	verbruik van bunkerolie in tonnen per dag
10.000	13	8,34	25,6
20.000	14	12,23	45,8
30.000	15	16,23	73,0
40.000	15	18,75	87,0
40.000	16	20,80	107,0
40.000	17	22,45	122,0

Om het prestatievermogen van tankers van verschillende capaciteit en snelheid onderling te kunnen vergelijken, is een gemeenschappelijke noemer nodig. Hiervoor is in het onderstaande gekozen de ton-mijl. Dit betekent bijv., dat in een bepaalde tijdsperiode een 40.000 ton tanker met 17 mijl snelheid 5,23 maal zoveel lading kan vervoeren als een 10.000 ton tanker met 13 mijl snelheid in dezelfde tijd.

TABEL II.

dwt.	laadcapaciteit (gesteld op 90 pCt)	snelheid	index per ton-mijl	index (117 = 100)
10.000	9.000	13	117	100
20.000	18.000	14	252	215,4
30.000	27.000	15	405	346,2
40.000	36.000	15	540	461,5
40.000	36.000	16	576	492,3
40.000	36.000	17	612	523,1

Kosten.

De kosten, welke verband houden met de exploitatie van een tankschip, kunnen in grove trekken worden onderscheiden in:

- kosten, welke in een zekere verhouding staan tot de aanschaffingsprijs;
- kosten, welke direct verband houden met het bunker-verbruik;
- overige kosten.

Tot groep a. behoren:

1. Afschrijvingskosten.

Daar tabel I handelt over nieuwe aanschaffingen, is hierbij de vervangingswaarde gelijk aan de historische kostprijs. Nemen wij aan, dat de economische levensduur voor elk type schip even lang is, dan is het afschrijvingsbestanddeel, begrepen in de kosten, als hieronder vermeld.

TABEL III.

dwt./mijl	index per ton-mijl	index (712,8 = 100)
10.000—13	712,8	100
20.000—14	485,3	68,1
30.000—15	400,7	56,2
40.000—15	347,2	48,7
40.000—16	361,1	50,7
40.000—17	366,8	51,5

- De rente over het geïnvesteerd kapitaal en de assurantiecosten staan in vast verband tot de aanschaffingsprijs van de tanker. Hetzelfde is verondersteld t.a.v. de „overhead”. De index van deze kostenfactor wordt hierdoor identiek aan die van de afschrijvingskostenfactor.

Tot groep b. behoren alleen de *bunkerkosten*. Analoog aan hetgeen hierboven is uiteengezet voor de berekening van de index van de afschrijvingskosten kunnen de bunkerkosten als volgt worden benaderd:

TABEL IV.

dwt./mijl	verbruik per dag in tonnen	index per ton-mijl	index (218,8 = 100)
10.000—13	25,6	218,8	100
20.000—14	45,8	181,7	83,0
30.000—15	73,0	180,2	82,4
40.000—15	87,0	161,1	73,6
40.000—16	107,0	185,8	84,9
40.000—17	122,0	199,3	91,1

Tot groep c. behoren:

1. Personeelskosten.

Deze kostenfactor, welke omvat gages, verlof, voeding, repatriëringskosten e.d., heeft de neiging in absolute hoogte te stijgen naarmate een tanker in grootte toeneemt. Naar schatting zal deze toeneming per tankertype circa 10 pCt bedragen. De kosten per ton-mijl en de index blijken uit de volgende cijferreeks:

TABEL V.

dwt./mijl	index per schip	index per ton-mijl	index (85,5 = 100)
10.000—13	100	85,5	100
20.000—14	110	43,7	51,1
30.000—15	120	29,6	34,6
40.000—15	130	24,1	28,2
40.000—16	130	22,6	26,4
40.000—17	130	21,2	24,8

- Op grond van vereenvoudigende veronderstellingen is aangenomen, dat de kosten voor reparatie, onderhoud en verbruik van materialen per tankertype met 40 pCt toenemen en derhalve aldus verlopen:

TABEL VI.

dwt./mijl	index per schip	index per ton-mijl	index (85,5 = 100)
10.000—13	100	85,5	100
20.000—14	140	55,6	65,0
30.000—15	180	44,4	51,9
40.000—15	220	40,7	47,6
40.000—16	220	38,2	44,7
40.000—17	220	35,9	42,0

3. Havenkosten, kanaalrechten e.d.

Deze kosten, die overigens sterk afhankelijk zijn van de route, zijn in het onderstaande verdisconteerd in de vrachtopbrengst.

Resumerend komen we tot de volgende indexcijfers voor de verschillende kostenfactoren:

TABEL VII.

dwt./mijl	(A) afschr. kosten, assurantie, overhead inclusief rente	(B) bunker-kosten	(C) personeels-kosten	(D) reparatie en onderhoud
10.000—13	100	100	100	100
20.000—14	68,1	83,0	51,1	65,0
30.000—15	56,2	82,4	34,6	51,9
40.000—15	48,7	73,6	28,2	47,6
40.000—16	50,7	84,9	26,4	44,7
40.000—17	51,5	91,1	24,8	42,0

Teneinde deze kosten te kunnen vergelijken is het noodzakelijk aan iedere kostenfactor een „gewicht” toe te kennen. Uitgaande van een levensduur van 20 jaar en rekening houdend met de huidige bunkerprijzen en het niveau der C.A.O.'s komt men voor de 10.000 ton tanker tot de volgende verhoudingscijfers:

groep A:	40 pCt
groep B:	33 pCt
groep C:	10 pCt
groep D:	17 pCt
	100 pCt

Dit uitwerkend komen we tot de volgende totaalkosten-index per tonmijl-eenheid:

TABEL VIII.

dwt./mijl	A	B	C	D	Totaal
10.000—13	40	33	10	17	100
20.000—14	27,2	27,4	5,1	11,0	70,7
30.000—15	22,5	27,2	3,5	8,8	62,0
40.000—15	19,5	24,3	2,8	8,1	54,7
40.000—16	20,3	28,0	2,6	7,6	58,5
40.000—17	20,6	30,1	2,5	7,1	60,3

Opbrengst.

Op de tankvrachtenmarkt vindt geen discriminatie in vrachtprijzen plaats, wat betreft grootte en snelheid van de tanker, waarmede de lading wordt vervoerd. De index

van de vrachtopbrengst voor de verschillende tankertypen vertoont dus hetzelfde beeld als die van de tonmijl-eenheden, immers, iedere tonmijl-eenheid wordt met hetzelfde bedrag per ton-mijl vermenigvuldigd. Deze index luidt dus:

TABEL IX.

dwt./mijl	index vrachtopbrengst
10.000—13	100
20.000—14	215,4
30.000—15	346,2
40.000—15	461,5
40.000—16	492,3
40.000—17	523,1

Rentabiliteit.

Op grond van de hierboven weergegeven kosten en opbrengsten kunnen wij nu een conclusie trekken t.a.v. de rentabiliteit van de verschillende tankertypen. Wij zullen hierbij achtereenvolgens uitgaan van twee situaties, nl.:

- bij volledige bezetting;
- bij onderbezetting.

ad a. Bij volledige bezetting zal het beloop van de kosten, de opbrengsten en het netto-rendement het volgende beeld vertonen:

TABEL X.

dwt./mijl	index kosten	index opbrengst	netto-opbrengst	netto-winst in pCt van de opbrengst
10.000—13	100	100	0	0
20.000—14	152,3	215,4	63,1	29,3
30.000—15	214,6	346,2	131,6	38,0
40.000—15	252,4	461,5	209,1	45,3
40.000—16	288,0	492,3	204,3	41,5
40.000—17	315,4	523,1	207,7	39,7

Het optimale schip blijkt dus hier te zijn een tanker van 40.000 ton met een snelheid van 15 mijl. De cijferreeks is echter gebaseerd op de veronderstelling, dat een tanker van 10.000 ton geen netto-opbrengst oplevert, m.a.w. dat kosten en opbrengsten gelijk zijn. Laten wij deze veronderstelling varen en nemen wij aan, dat de vrachtopbrengst in vergelijking met bovenstaande situatie met 50 pCt, resp. 100 pCt stijgt, dan wel met 25, resp. 50 en 75 pCt daalt, dan leren berekeningen als de bovenstaande, dat het optimum-schip in deze gevallen is:

TABEL XI.

Index opbrengst van een tanker van 10.000 dwt.-13 mijl	Optimum-tanker
100	40.000—15
150	40.000—17
200	40.000—17
75	40.000—15
50	40.000—15
25	10.000—13

Hieruit kan worden geconcludeerd, dat slechts bij een zeer sterke daling op de vrachtenmarkt de 10.000 ton tanker de voordeligste is.

Tot hoever het vrachtenpeil t.o.v. de tanker van 10.000 ton kan dalen, vóórdat het „break-even point” voor de verschillende tankertypen is bereikt, blijkt uit grafiek I.

Aan de hand van bovenstaande cijfers kan worden berekend in hoeveel jaren bij volledige bezetting het geïnvesteerde kapitaal is terugverdiend.

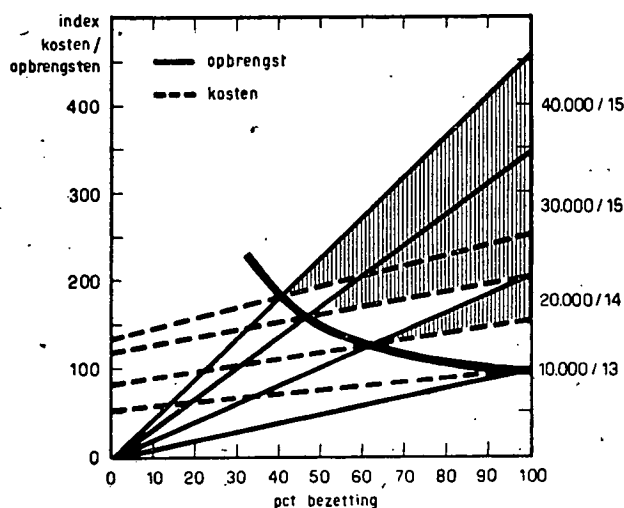
TABEL XII.

dwt./mijl	index afschrijving	index netto-opbrengst + afschrijving	aantal jaren, waarin het geïnvesteerde kapitaal is terugverdiend
10.000—13	21,3	21,3	20
20.000—14	31,3	94,3	6,6
30.000—15	41,3	172,9	4,8
40.000—15	48,1	257,3	3,7
40.000—16	53,0	257,3	4,1
40.000—17	57,5	265,2	4,3

Hieruit blijkt, dat bij een vrachtenpeil, overeenkomend met de exploitatiekosten van een 10.000 ton tanker met

GRAFIEK I.

Punten, waarop kosten en opbrengsten samenvallen, bij afnemende bezetting

13 mijl snelheid een 40.000 ton tanker met 17 mijl snelheid de onderneming in staat stelt de tanker in 4,3 jaar na de ingebruikstelling te vervangen.

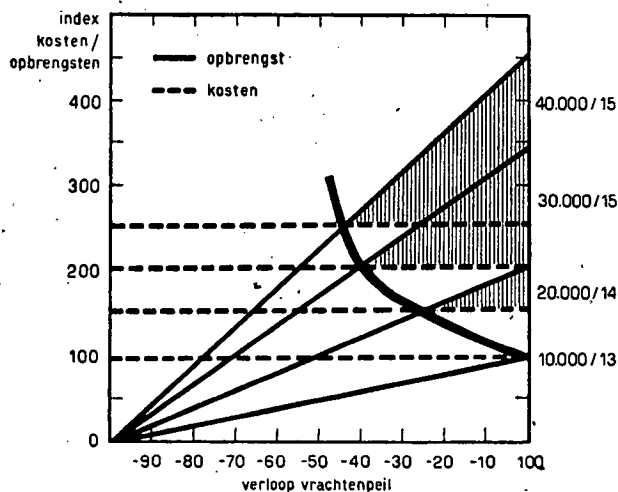
Uit bovenstaande rentabiliteitsberekening blijkt tevens, dat de meest economische snelheid voor een tanker van 40.000 ton in de buurt ligt van 15 mijl per uur. Opvoeren van de snelheid voor dergelijke mammoth-tankers is bedrijfseconomisch niet verantwoord.

ad b. Bij onderbezetting, d.w.z. indien het schip slechts een gedeelte van het jaar emplooi vindt, zullen de kostenfactoren A en C constant blijven; de bunkerkosten zullen evenredig afnemen. Deze stelling is alleen waar, voor zover de reder bij tijdelijke stilligging van zijn schip niet overgaat tot ontslaan van personeel of andere maatregelen neemt, welke deze kosten zullen doen verminderen. Daartegenover staat evenwel, dat stilliggen in een haven extra havenkosten meebrengt, zodat eenvoudigheidshalve kan worden aangenomen, dat deze factoren elkaar opheffen. De situatie verandert uiteraard geheel, indien de periode van opleggen grote afmetingen gaat aannemen.

Het verloop van kosten en opbrengsten bij afnemende bezetting blijkt uit de volgende grafiek.

GRAFIEK II.

Punten, waarop kosten en opbrengsten samenvallen, bij dalende vrachtenmarkt

Hieruit is de conclusie te trekken, dat, gebaseerd op het kosten-opbrengstenpeil van de 10.000 ton tanker, een 40.000 ton tanker eerst bij een bezetting van 40 pCt in de positie van verliesgevende exploitatie komt.

BOEKBESPREKING

Dr E. J. Offerhaus, Bedrijfspensioenfondsen, Van Veen en Schaffers N.V., Rotterdam 1953, 180 blz. incl. 4 bijlagen, personen- en zaakregister.

Niet elke promovendus valt het voorrecht ten deel te promoveren op een actueel onderwerp. Dit is wel het geval met de heer Offerhaus, die op bovengenoemd proefschrift zijn graad van doctor in de rechtswetenschap aan de Groningse Universiteit behaalde.

Over de plaats, die de bedrijfspensioenfondsen behoren in te nemen in het geheel der pensioenvoorziening, lopen de meningen uiteen. De schrijver houdt zich met dit vraagstuk in zijn dissertatie echter niet bezig. Hoewel begrijpelijk, is dit toch jammer, gezien de boeiendheid en de belangrijkheid van deze materie. De auteur gaat uit van het nuchtere feit, dat er bedrijfspensioenfondsen bestaan en telkens nieuwe ontstaan, ondanks de aanwezigheid van factoren, die remmend zouden moeten werken. Het was de moeite waard geweest iets dieper op de hier aanwezige problematiek in te gaan. Het feit, dat de schrijver een afzonderlijke studie wijdt aan de bedrijfspensioenfondsen, wijst in de richting van zijn „geloof” in de belangrijkheid van deze fondsen in heden en toekomst. Het zou interessant geweest zijn indien hij de gronden, waarop deze overtuiging rust, eens had besproken en daarmee een rechtvaardiging van zijn werk had gegeven, die boven het louter feitelijke uitgaat. Persoonlijk delen wij de overtuiging van de schrijver, zodat wij de verschijning van zijn geesteskind met ingenomenheid hebben begroet. Juist daarom zouden wij een uiteenzetting van de rol van het bedrijfspensioenfonds, vooral in het kader van de toekomstige oudedagsverzorging, gewaardeerd hebben, mede tegenover „andersdenkenden”.

Dr Offerhaus veronderstelt in zijn boek een algemene kennis van het pensioenvraagstuk en heeft er naar gestreefd alleen datgene te vermelden, dat speciaal op de bedrijfspensioenfondsen betrekking heeft. Het komt ons voor dat de auteur dit streven in het algemeen op geslaagde wijze verwezenlijkt heeft. Na de bespreking van de definitie van bedrijfspensioenfonds — in deze begripsbepaling is hij o.i. evenmin geslaagd als de beide wetten — wordt behandeld de historische groei der bedrijfspensioenfondsen en de juridische gronden, waarop de „binding” kan rusten.

In de twee volgende hoofdstukken wordt een overzicht gegeven van de inhoud van de statuten en reglementen en van de systemen van bedrijfspensioenfondsen. Speciaal worden daarbij ook behandeld de pensioenrechten tijdens onderbreking van de arbeid wegens ziekte, ongeval, werkloosheid en militaire dienst. Hoofdstuk IV behandelt de wettelijke bepalingen ten aanzien van de bedrijfspensioenfondsen, terwijl het daarop volgende hoofdstuk de belangrijke kwestie van de vrijstelling wegens bijzondere pensioenvoorziening aan de orde stelt.

Vervolgens wordt een duidelijke uiteenzetting en vergelijking gegeven van de methoden ter berekening van de premiereserve bij doorsneepremie. Terecht wordt veel aandacht geschonken aan de moeilijkheden i.v.m. veranderingen in de leeftijdsopbouw van het verzekerdenbestand en de betekenis van de negatieve premiereserve in dit verband.

Ten slotte worden de beleggingen behandeld, waarbij o.a. de voor- en nadelen van de waardering van de effecten volgens het contante-waarde systeem worden besproken. In vier bijlagen vindt men: een lijst met enige bijzonderheden van elk der bedrijfspensioenfondsen; enige gegevens van de bedrijfspensioenfondsen tezamen; een voorbeeld

van statuten en reglement van een op een C.A.O. steunend bedrijfspensioenfonds, t.w. van het Pensioenfonds voor de Vervoers- en Havenbedrijven en hetzelfde van een ingevolge de Bedrijfspensioenfondsenwet verplicht gesteld bedrijfspensioenfonds, t.w. van het Bedrijfspensioenfonds voor het Bakkersbedrijf.

De schrijver heeft de goede gewoonte om de meeste hoofdstukken te beginnen met een korte inleiding en te besluiten met een samenvatting, waardoor de bestudering vergemakkelijkt wordt. De inleidende probleemstelling ten aanzien van de vraag, of een bedrijfspensioenfonds een monopoliepositie moet hebben is bijv. voortreffelijk.

Het geheel overziende kan ons oordeel over dit werk gunstig zijn, al verschillen wij wel eens met de schrijver van mening. Ieder die met bedrijfspensioenfondsen te maken heeft, kunnen wij de lezing aanbevelen.

's-Gravenhage.

Prof. Dr H. THIERRY.

GELD- EN KAPITAALMARKT

De geldmarkt.

Gedurende de laatste weken van het oude jaar werd er ten gevolge van een uitbreiding van de chartale circulatie; verband houdend met de jaarultimo, een niet onbelangrijk beroep gedaan op de liquide middelen der banken. De wijze, waarop dit beroep werd opgevangen, nl. uit de grote renteloze saldi van de banken bij de centrale bank — die na deze aderlating per 29 December 1953 altijd nog f 435 mln bedroegen — vormt een illustratie van de geldmarktsituatie, zoals die in 1953 is gegroeid. Kenmerkend voor deze situatie is, dat wisselingen in de beschikbare middelen der geldmarktinstellingen practisch geen invloed meer uitoefenen op de markt voor schatkistpapier. De marktdisconto's worden, behalve door de (in 1953 enige malen verlaagde) officiële afgifetarieven voor nieuw schatkistpapier, momenteel in hoofdzaak bepaald door de verwachtingen bij de marktpartijen t.a.v. de komende aan de banken te stellen liquiditeitseisen.

Tegen het einde van het jaar bedroegen de marktdisconto's bij benadering: voor 1 en 2 maandspapier 0 pCt; 3 m. 1/8 pCt; 6 m. 1/4 pCt; 9 m. 3/8 pCt; 1 jaar 7/16 pCt; 2 jaar 1 pCt; 3 jaar 1 5/16 pCt; 4 jaar 1 9/16 pCt; 5 jaar 1 13/16 pCt (alles grotendeels nominaal). De callgeldnotering blijft op 1/2 pCt bevroren.

De kapitaalmarkt.

Op de aandelenmarkt heerste gedurende de tweede helft van December wederom een vaste stemming, tot uitdrukking komend in een verdere koersstijging over de gehele linie. Het afgelopen jaar 1953 is voor aandelenbelegging gunstig geweest. In tegenstelling met de jaren 1949, 1950, 1951 en 1952, toen het aandelenkoersniveau steeds verder daalde, gaf 1953 een koersstijging te zien die, zoals uit onderstaande indexcijfers blijkt, relatief aanzienlijk was. Hiernaast was het rendement op aandelen zeer bevredigend en ook t.o.v. dat op obligaties relatief hoog. Afwezigheid van aandelenemissies in noemenswaardige omvang en export van Nederlandse internationaal georiënteerde fondsen, waardoor hier te lande middelen voor risicodragende belegging beschikbaar kwamen, vormden bij deze koersstijging twee voorname factoren.

Wat de obligatiemarkt betreft, werd einde December de emissie van f 10 mln 3 1/4 pCt obligaties à 98 1/2 pCt Bank voor Nederlandsche Gemeenten sterk overtekend. Ook

op deze markt vond gedurende het verstreken jaar een flinke koersstijging plaats. De institutionele beleggers konden over het algemeen slechts met moeite voor de grote bij hen binnenstromende geldsommen aantrekkelijke beleggingsmogelijkheden vinden. Door het Rijk werden enige consolidatieleningen uitgegeven; dit geschiedde echter met zoveel beleid, dat deze emissies geen baissomotief vormden, doch integendeel door de beleggers met vreugde als outlet voor onbelegde middelen werden begroet. De daling van de rentestand tot ca 3,3 pCt, die in 1953 plaatsvond, werd in dit verband in beurs- en beleggerskringen toegeschreven aan „natuurlijke oorzaken” en niet, zoals vroeger jaren, aan een „kunstmatige goedkoop-geldpolitiek” van de Overheid.

Aand. indexcijfers.	30 Dec. 1952	24 Dec. 1953	30 Dec. 1953
Algemeen	136,8	166,3	167,9
Industrie	196,3	232,4	234,2
Scheepvaart	149,4	176,3	175,9
Banken	128,8	145,0	145,7
Indon. aand.	41,5	58,3	59,8

Aandelen.			
A.K.U.	150	176%	177%
Philips	159%	201%	202
Unilever	174	224%	225%
H.A.L.	125	148	146%
Amsterd. Rubber	76	95%	96
H.V.A.	80%	117%	119%
Kon. Petroleum	309%	352%	350%

Staatsfondsen.			
2½ pCt N.W.S.	767 ^{1/16}	781 ^{3/16}	793 ^{1/16}
3-3½ pCt 1947	93%	99 ^{5/16}	99%
3 pCt Invest. cert.	95	100 ^{11/16}	100%
3½ pCt 1951	99	101%	102
3 pCt Dollarlening	92%	95%	95 ^{11/16}

Diverse obligaties.			
3½ pCt Gem. R'dam 1937 VI ...	97%	101%	101%
3½ pCt Bataafsche Petr.	98 ^{13/16}	102%	102%
3½ pCt Philips 1948	96%	101%	101%
3½ pCt Westl. Hyp. Bank	93	99	99

J. C. BREZET.

STATISTIEKEN

BANK INDONESIA
(Voornaamste posten in duizenden rupiah's)

Data	Munt-, muntmateriaal, goud en deviezen-certificaten	Vorderingen in vreemd courant betaalbaar	Deviezenfondsen valutarekening	Disconto's en voorschotten op onderhand betaalbaar in eigen courant	Voorschotten aan de Regering v. d. Rep. Indon.
11 Nov. 1953	1.701.140	387.024	144.606	552.660	1.198.652
18 Nov. 1953	1.701.140	427.023	124.769	548.088	1.165.414
25 Nov. 1953	1.701.140	524.393	170.523	544.027	1.197.133
2 Dec. 1953	1.701.332	487.844	160.365	514.154	1.261.196
9 Dec. 1953	1.701.332	543.045	242.246	517.657	1.161.843
16 Dec. 1953	1.650.758	498.859	237.160	520.650	1.167.071

Data	Bankbiljetten in omloop	Deviezenfondsen buitenlandse passiva	Rekening courant saldi		Van andere
			v/d Reg. v/d Rep. Indon.	Bijzondere rekening inzake de E.C.A. hulp	
11 Nov. 1953	4.885.445	881.198	494.868		1.334.762
18 Nov. 1953	4.848.289	930.076	494.868		1.307.432
25 Nov. 1953	4.853.208	1.000.494	494.868		1.356.891
2 Dec. 1953	4.835.303	961.455	494.868		1.468.753
9 Dec. 1953	4.868.095	1.038.234	494.868		1.397.409
16 Dec. 1953	4.860.981	984.028	494.868		1.340.923

Muntbiljettencirculatie per 11 Nov. Rp. 395.631.644,50
 Muntbiljettencirculatie per 18 Nov. Rp. 396.217.204,—
 Muntbiljettencirculatie per 25 Nov. Rp. 397.997.769,—
 Muntbiljettencirculatie per 2 Dec. Rp. 397.556.951,—
 Muntbiljettencirculatie per 9 Dec. Rp. 398.804.809,50
 Muntbiljettencirculatie per 16 Dec. Rp. 395.411.055,—

WERKLOOSHEID IN NEDERLAND 1)

Maand	Totaal aantal werklozen 2)	waarvan		
		nijverheid	landbouw	losse arbeiders
31 Jan. 1953 4)	146.700	61.900	16.400	20.100
28 Febr. 1953	130.300	53.100	13.700	17.800
31 Maart 1953	95.200	35.500	7.200	11.700
30 April 1953	83.700	27.800	8.100	11.300
30 Mei 1953	68.700	22.700	4.100	9.600
29 Juni 1953	61.800	19.700	3.600	8.900
31 Juli 1953	61.100	20.800	2.900	8.600
31 Augustus 1953	60.300	19.800	3.000	8.200
30 September 1953	59.000	17.500	2.000	7.600
31 October 1953	63.700	18.800	3.900	18.900
30 November 1953	74.400	22.900	7.800	11.200

1) Ontleend aan het Statistisch Bulletin van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

2) Alle cijfers zijn exclusief de D.U.W.-arbeiders, die van Januari 1953 af niet meer als werklozen worden beschouwd.

3) Inclusief personen, die tewerkgesteld waren op Gemeentelijke Sociale Werkvoorzieningsobjecten voor handarbeiders en op Werkverruimingsobjecten voor hoofdarbeiders.

4) Exclusief de gegevens van de provincie Zeeland (watersnood).

NATIONALE BANK VAN BELGIË
(Voornaamste posten in miljoenen francs)

Data	Gondvoorraad	Tegede op het buitenland	Vorderingen op het buitenland i.v.m. betalingsaccorden	Handelspapier op België en overheidseffecten	Voorschotten in rekening courant
19 Nov. 1953	38.177	868	14.370	12.257	279
26 Nov. 1953	38.290	867	14.456	12.427	235
3 Dec. 1953	38.797	849	14.712	13.127	348
10 Dec. 1953	38.797	1.009	14.885	12.399	264
17 Dec. 1953	38.797	986	14.555	11.787	277
22 Dec. 1953	38.786	924	14.649	12.767	261

Data	Deel- en pasmunt	Bankbiljetten in omloop	Rekening-courant saldi				Verbindenissen t.o. het buitenland i.v.m. betalingsaccorden		
			gewone rek.	Econ. rek. Acc.	Sam. w.	Banken in het buitenland	Diverse rekeningen courant	E.B.U.-landen	Andere
19 Nov. 1953	274	98.061	5	192	760	1.287	322	955	
26 Nov. 1953	274	98.103	4	192	830	1.538	457	952	
3 Dec. 1953	258	99.660	2	192	872	1.385	401	904	
10 Dec. 1953	273	98.964	5	192	880	1.360	477	853	
17 Dec. 1953	284	98.276	3	191	934	1.409	320	781	
22 Dec. 1953	271	98.727	5	193	912	2.007	327	771	

INTERIM-INDEXCIJFERS VAN GROOTHANDELSPRIJZEN
(IN NEDERLAND 1) 2)

1948 = 100	1950	1951	1952	31 Aug. 1953	30 Sept. 1953	31 Oct. 1953
Voedingsmiddelen:						
plantaardige	122	142	141	132	129	128
dierlijke	103	105	119	109	113	113
totaal	112	122	129	119	121	120
Grondstoffen voor:						
houtwaren	115	172	157	146	144	145
chem. producten	115	145	141	121	121	118
textielwaren	154	193	149	139	138	139
leer en leerwaren	152	194	127	133	133	134
metaalwaren	112	182	179	141	139	136
papier 3)	89	225	149	102	106	108
hulpstoffen	129	157	177	180	180	180
totaal	128	171	166	155	155	154
Afgewerkte prod.:						
glas, aardewerk, enz.	107	125	131	149	149	150
houtwaren	100	110	111	103	103	103
chem. producten	110	137	132	120	120	120
textielwaren	136	166	138	136	136	135
leer- en rubberwaren	123	160	137	135	135	134
papierwaren	107	182	153	129	129	132
metaalwaren	116	147	148	138	138	138
gefabriceerde voed. en genotmiddel.	113	131	134	131	131	131
overige producten	98	131	129	138	139	143
totaal	116	143	135	131	132	132
Algemeen indexcijfer	117	143	140	133	133	133

1) Ontleend aan het Statistisch Bulletin van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

2) De wettingscoëfficiënten zijn vastgesteld overeenkomstig de verhoudingen in 1948

3) In de reeks „grondstoffen voor papier” is papierhout vervangen door houtslip; de cijfers over 1950 hebben resp. betrekking op de maanden September en Juni.

Door onze talrijke overzeese vestigingen en onze vele buitenlandse relaties, zijn wij bij uitstek in staat U de helpende hand te bieden bij het zoeken naar nieuwe handelsrelaties over de gehele wereld.

Nederlandsche Handel-Maatschappij, N.V.

DEVIEZENBANK

HOOFDKANTOOR: AMSTERDAM, VIJZELSTRAAT 32

Regelmatige reclame
verhoogt Uw goodwill

vacatures

HET LANDBOUW-ECONOMISCH INSTITUUT zoekt een landbouwkundig ingenieur met spec. kennis van de tuinbouw en belangstelling voor bedrijfs-economische vraagstukken, subs. een **economist** met kennis van tuinbouwbedrijven, voor de vervulling van de vacante betrekking van

Hoofd der afd. Tuinbouw

Salaris naar bekwaamheid, min. f 9168.— met 6 jaarlijkse periodieke verhogingen van f 312.—. Sollicitaties te richten aan Directie L.E.I., Van Stolkweg 29, 's-Gravenhage.

Op het Bureau van het
Nederlands Instituut van Accountants te
Amsterdam

kan voor algemene secretariaatswerkzaamheden

een Staffunctionaris

worden geplaatst

Leeftijd tot max. 30 jaar. Gezocht wordt een goed stylist met brede algemene ontwikkeling en talenkennis. Doctoraal economie of rechten kan tot aanbeveling strekken.

Eigenhandig geschreven sollicitaties met uitvoerige inlichtingen, vergezeld van foto, in te zenden aan de Directeur van het bureau van het N.I.v.A., Herengracht 491, Amsterdam-C.

„VERLADEN”

intern transport- en expeditie-vraagstukken

Hiermede annunceren wij de eerste aflevering van dit nieuwe maandblad, dat in de tweede helft van Januari uitkomt en opent met artikelen op het gebied van:

het Expeditiewezen,
Intern Transport en
het Wagenpark

„Verladen” verschijnt onder auspiciën van de Alg. Verladere- en Eigenvervoerders-Organisatie (E.V.O.) in samenwerking met de B.M. W.T. en zal een geheel vormen met „Bedrijfsvervoer”, dat nu geheel op de vervoersmiddelen wordt gericht.

De gezamenlijke abonnementsprijs bedraagt f 20.— voor E.V.O.-leden, f 25.— voor niet-leden.

Abonnements-opgaven worden gaarne ingewacht door de Kon. Ned. Boekdrukkerij H.A.M. Roelants, Schiedam

Voorzittend Adviesbureau voor Bedrijfsorganisatie zoekt een

BEDRIJFSECONOOM

die in staat is zelfstandig de bedrijfseconomische problemen op topniveau te behandelen.

Voor deze functie komt uitsluitend een persoon van formaat in aanmerking, die over langdurige bedrijfservaring beschikt en in staat is in teamverband te werken.

Zij, die voor deze vacature belangstelling hebben, ontvangen onzerzijds een beschrijving der werkzaamheden, terwijl tevens het karakter en de sfeer der functie worden belicht.

Uw gegevens, - onder No. 409 - blijven voorlopig onder onze berusting, totdat deze in overleg met U aan het desbetreffende bedrijf ter hand kunnen worden gesteld.

Amsterdams Psychotechnisch Laboratorium;
Adviseurs voor bedrijfspsychologie en
beroepskeuze o.l.v. Dr. Ph. M. v. d. Heijden;
Verdijkstraat 6, Amsterdam-Z.

Een knoop in Uw zakdoek

is niet genoeg. Zendt ons nog heden nevenstaand intekenbiljet met Uw naam en adres, indien U althans wilt profiteren van onze bijzondere aanbieding, dat wij onze nieuwe abonné's een **FRAAIE GEBONDEN ROMAN** toezenden, wanneer zij zich voor het jaar 1954 abonneren. Wacht dus niet en onthoudt Uw gezin niet langer deze wekelijkse bron van ontwikkeling en ontspanning.

ABONNEMENTSPRIJS:

f 5.— PER HALFJAAR, f 10.— PER JAAR.

COUPON

Porto in open
briefomslag 2 cent.

ADMINISTRATIE HAAGSE POST, AMSTERDAM
Postbus 653

MIJNE HEREN.

Ondergetekende verzoekt hiermede ingaande 1 Januari a.s. tot wederopzegging een abonnement te noteren op de HAAGSE POST à f 5.— per halfjaar, f 10.— per jaar.*

Het abonnementsgeld is heden op Uw postgiro 70 overgemaakt. Na ontvangst hiervan zendt U mij een gebonden roman als welkomsgeschenk.

Naam: .....

Straat: .....

Woonplaats: .....

* Doorhalen wat niet verlangd wordt.